

POROČILO JAVNE SLUŽBE NALOG RASTLINSKE GENSKE BANKE KMETIJSKEGA INŠTITUTA SLOVENIJE ZA LETO 2025

Marec
2026

Izvajalec: Kmetijski inštitut Slovenije
Podizvajalci: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije
Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in
biosistemske vede

Poročilo pripravili:

Zbirka krmnih rastlin:	Janko Verbič, Matej Vidrih
Zbirka krompirja:	Peter Dolničar, Nina Karče Poljanšek
Zbirka vrtnin:	Jelka Šuštar Vozlič, Mojca Škof, Lovro Sinkovič
Zbirka hmelja:	Andreja Čerenak
Zbirka jagodičja:	Nika Cvelbar Weber, Metka Šiško
Zbirka vinske trte:	Anastazija Jež Krebelj, Borut Pulko, Andrej Perko
Naloge za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij	Darko Vernik, Jelka Šuštar Vozlič
Strokovno-tehnična koordinacija JSRGB:	Jelka Šuštar Vozlič

Fotografija na naslovni strani: Matej Vidrih, Opraševanje črne detelje (*Trifolium pratense* L.) v mrežnikih s čmrlji

Vodja, skrbnica pogodbe:
izr. prof. dr. Jelka Šuštar Vozlič

Direktor:
prof. dr. Andrej Simončič

BF

UNIVERZA V LJUBLJANI
Biotehniška fakulteta

IHPS

Inštitut za hmeljarstvo
in pivovarstvo
Slovenije

Univerza v Mariboru

Fakulteta za kmetijstvo
in biosistemske vede

Vsebina

1	UVOD.....	6
2	URESNIČITEV LETNEGA PROGRAMA DELA.....	6
3	URESNIČITEV LETNEGA PROGRAMA DELA PO ZBIRKAH.....	9
3.1	ZBIRKA KRMNIH RASTLIN.....	9
3.1.1	Zbirka krmnih rastlin KIS	10
3.1.1.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela.....	10
3.1.1.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	11
3.1.1.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV.....	11
3.1.1.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih.....	11
3.1.1.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV.....	12
3.1.1.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	13
3.1.1.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	13
3.1.2	Zbirka krmnih rastlin BF	13
3.1.2.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela.....	13
3.1.2.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	14
3.1.2.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV.....	14
3.1.2.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje ekotipov navadne pasje trave	16
3.1.2.5	Preverjanje kalivosti akcesij trav in detelj.....	17
3.1.2.6	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV.....	18
3.1.2.7	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	18
3.1.2.8	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	18
3.2	ZBIRKA KROMPIRJA (KIS).....	19
3.2.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela.....	19
3.2.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	20
3.2.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	20
3.2.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih.....	21
3.2.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV.....	21
3.2.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	21
3.2.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	21
3.3	ZBIRKA VRTNIN (KIS).....	22
3.3.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela.....	22
3.3.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	23
3.3.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	24
3.3.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih.....	25
3.3.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	25
3.3.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	25
3.3.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	25
3.4	ZBIRKA HMELJA NA IHPS	26
3.4.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela.....	26
3.4.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV.....	27
3.4.2.1	Zbiranje novih genskih virov hmelja – <i>in situ</i> identifikacija divjega hmelja.....	28
3.4.2.2	Ohranjanje genotipov v tkivni kulturi hmelja	29
3.4.3	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih.....	29
3.4.4	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	29
3.4.5	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	29
3.5	ZBIRKA JAGODIČJA (KIS IN FKBV).....	29

3.5.1	Zbirka jagodičja KIS	29
3.5.1.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	30
3.5.1.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	31
3.5.1.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	32
3.5.1.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih	32
3.5.1.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	32
3.5.1.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	32
3.5.1.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	33
3.5.2	Zbirka jagodičja FKVB	33
3.5.2.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	33
3.5.2.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	34
3.5.2.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	34
3.5.2.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih	34
3.5.2.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	36
3.5.2.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	36
3.5.2.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	36
3.6	ZBIRKA VINSKE TRTE (KIS IN FKVB)	36
3.6.1	Zbirka vinske trte KIS	37
3.6.1.0	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	37
3.6.1.1	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	38
3.6.1.2	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	38
3.6.1.3	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih	38
3.6.1.4	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	38
3.6.1.5	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	38
3.6.1.6	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	39
3.6.2	Zbirka vinske trte FKVB	39
3.6.2.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	39
3.6.2.2	Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV	40
3.6.2.3	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	40
3.6.2.4	Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih	41
3.6.2.5	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	41
3.6.2.6	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki	41
3.6.2.7	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	41
3.7	NALOGE ZA SPODBUJANJE OHRANJANJA IN PONOVRNE UPORABE LOKALNIH SORT IN POPULACIJ	42
3.7.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	42
3.7.2	Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>	44
3.7.3	Zbiranje in evidentiranje RGV <i>in situ</i> : zbiranje in evidentiranje RGV na kmetijah	44
3.7.4	Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV	44
3.7.5	Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih	47
3.7.6	Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV	47
3.7.7	Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki itd.	47
3.7.8	Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV	48
3.8	ADMINISTRATIVNO-TEHNIČNE NALOGE SKRBNIKA POGODBE JSRGB-KIS	48
3.8.1.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	48
3.9	STROKOVNO-TEHNIČNA KOORDINACIJA JSRGB	48
3.9.1	Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela	48
	Priprava in izvedba letnega posveta o ohranjanju in trajnostni rabi RGV	52

Priprava podlag za vzpostavitev sistema vodenja kakovosti JSRGB	52
Aplikacija SRGB in EURISCO	52
Spletna stran JSRGB	52
Sodelovanje z MKGP, drugimi ministrstvi in botaničnimi vrtovi	53
Sodelovanje z drugimi javnimi službami na področju kmetijstva	53
Sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah na področju RGV	53
Sodelovanje na strokovnih srečanjih na nacionalni in mednarodni ravni	54
Mednarodno sodelovanje (ECPGR, FAO)	54
Ozaveščanje strokovne in splošne javnosti o pomenu in ohranjanju trajnostne rabe RGV	55
Prijava na razpise v okviru SN SKP 2023-2027 in druge relevantne razpise	56
3.10 NAČRTOVANE INVESTICIJE V OPREMO JSRGB	56
4 LETNO FINANČNO POROČILO	58
4.1 OBRAZLOŽITEV PORABE SREDSTEV	58
4.2 OBSEG IN ČASOVNI RAZPORED IZVEDENIH NALOG PO STROKOVNIH IN TEHNIČNIH SODELAVCIH ..	58
4.3 RAZDELITEV NASTALIH MATERIALNIH IN POSREDNIH STROŠKOV (ZA VSAKEGA POSAMEZNEGA IZVAJALCA)	58
4.4 RAZDELITEV NASTALIH INVESTICIJSKIH SREDSTEV	60
4.5 SKUPNA VREDNOST IZVEDENIH NALOG	60

1 UVOD

Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) je bil z odločbo ministrice za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (št. 014-208/2024/6 z dne 16.12.2024) imenovan za izvajalca javne službe nalog rastlinske genske banke (JSRGB) za zbirke rastlinskih genskih virov (RGV) krmnih rastlin, krompirja, vrtnin, hmelja, jagodičja in vinske trte ter za strokovno-tehnično koordinacijo za obdobje 1.1.2025 do 31.12.2025. KIS izvaja naloge JSRGB-KIS s tremi podizvajalci in sicer Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani (BF) za zbirko krmnih rastlin, Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS) za zbirko hmelja in s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru (FKBV) za zbirki jagodičja in vinske trte.

Naloge JSRGB-KIS se izvajajo za naslednje zbirke RGV:

- Zbirke RGV, ki se hranijo v obliki semena *ex situ*: krmne rastline in vrtnine;
- Zbirke RGV, ki se hranijo v obliki kolekcijskega nasada *in vivo* – *ex situ*: hmelj, jagodičje, vinska trta;
- Zbirke RGV, ki se hranijo oziroma lahko hranijo v pogojih *in vitro*: krompir, vrtnine, hmelj, vinska trta.

Za ohranjanje biotske raznovrstnosti v kmetijstvu se izvajajo naloge javne službe, ki so opredeljene v Programu JSRGB za leto 2025:

- zbiranje, evidentiranje in ohranjanje avtohtonega genskega materiala *ex situ*;
- razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV;
- opisovanje in vrednotenje akcesij po mednarodnih deskriptorjih;
- administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV;
- strokovno-tehnična koordinacija, izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje javnosti;
- sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV.

2 URESNIČITEV LETNEGA PROGRAMA DELA

Delo v obdobju od 1.1. do 31.12.2025 je potekalo v skladu s programom dela in finančnim načrtom za leto 2025 (pogodba št.: 2330-25-000193 z dne 1.4.2025). V nadaljevanju so povzete glavne ugotovitve za posamezne zbirke in naloge ter za strokovno-tehnično koordinacijo, podrobnosti pa so opisane v nadaljevanju v točki 3.

Pri zbirki krmnih rastlin je delo v letu 2025 potekalo po načrtih, opravili smo skoraj vse predvideno delo. Na trajnem travinju v okolici Vrhnike smo nabrali 6 akcesij trav in metuljnic, pomembnih za prehrano travojedih živali. Uspešno so razmnožili 3 akcesije lucerne. Opravili smo osnovni opis 18 akcesij travniške bilnice in 7 akcesij turške detelje. V rastlinjaku smo vzgojili 15 akcesij ozkolistnega trpotca, ki smo ga spomladi presadili na polje. Poskus smo v letu 2025 oskrbovali. Pri zbirki krmnih rastlin BF smo razmnoževanje ekotipov pasje trave ustavili oz. končali, ker je bila regeneracija rastlin v šestem letu rasti tako zmanjšana, da semenitev ni bila več smiselna. Zmanjšano je bilo število živih rastlin, zato niso bili več izpolnjeni kriteriji za potreben zajem populacijske raznolikosti akcesij. Vse druge naloge, med katerimi so bile semenenje nasada črne detelje in formiranje poskusa DacLol-4, zbiranje ter hranjenje akcesij, opisovanje in vrednotenje navadne pasje trave, ozaveščanje javnosti s predavanji ter udeležba na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi RGV, so potekale skladno s programom.

Delo v okviru zbirke krompirja vključuje hranjenje pretežno starih lokalnih sort, ki smo jih pridelovali v preteklosti, novejših sort, ki niso več v pridelavi, in nekaterih zanimivih akcesij z viri odpornosti. Množenje krompirja, tako v *in vitro* kot v *in vivo* razmerah, je v letu 2025 potekalo skladno s programom dela. Pri vseh akcesijah krompirja smo preverjali morebitno prisotnost virusov z molekularno analizo RT-qPCR in serološko analizo ELISA. Zdravstveno stanje slovenskih sort se v letu 2025 v primerjavi z letom 2024 ni poslabšalo. Pri nekaterih tujih sortah, ki jih hranimo v genski banki, pa smo z ELISA testom prvič zaznali prisotnost nekaterih virusov, zato bomo analizo ponovili.

V mesecu marcu smo obiskali gensko banko krompirja na Inštitutu za krompir v Havličkovem brodu na Češkem. S predajo osmih izbranih slovenskih akcesij krompirja smo poskrbeli za varnostno hranjenje slovenskih sort na tej lokaciji. Po standardih FAO smo ob predaji akcesij podpisali standardni sporazum o varnostnem hranjenju (Standard Safety Deposit Agreement) med obema inštitucijama.

V okviru zbirke vrtnin smo v letu 2025 razmnožili 45 akcesij navadnega fižola, 12 akcesij solate, eno akcesijo zelja in 10 akcesij čebule ter 54 akcesij česna, ki smo jih razmnoževali vegetativno v plastenjaku. Osnovni opis in vrednotenje smo naredili za 45 akcesij fižola, 12 akcesij solate, eno akcesijo zelja, pet akcesij čebule in 27 akcesij česna. Jeseni smo pridelano seme vseh akcesij očistili, posušili in shranili za srednjeročno in/ali dolgoročno hranjenje ter naredili analize kalivosti. V letu 2025 smo pridobili 28 novih genskih virov (1 akcesijo paradižnika, 26 akcesij česna). V bazo EURISCO smo vnesli fenotipske podatke o 981 akcesijah fižola. Naredili smo izbor 10 akcesij fižola za vključitev v večstranski sistem AEGIS. Na mednarodnem nivoju so potekale aktivnosti v okviru ECPGR delovne skupine za listnate zelenjadnice (dogovori glede možnosti prijave na razpis ECPGR). V okviru ECPGR delovne skupine *Allium* smo se udeležili sestanka projekta Garli-CCS in *Allium* simpozija ter začeli s pripravo novega projekta na temo genskih virov čemaža (*Allium ursinum*). Aktivni smo bili tudi na področju ozaveščanja javnosti.

Delo na zbirki hmelja je v letu 2025 potekalo v skladu s potrjenim programom dela, opravili smo vse predvidene naloge, do odstopanj ni prihajalo. Zbirko smo dopolnili z več RGV hmelja, kot smo predvideli v programu, v Zbirki podatkov smo uredili manjkajoče informacije za bistveno več akcesij, kot je bilo predvideno v programu.

Zbirka jagodičja na KIS vključuje kolekcije starih in novejših sort posameznih jagodičastih rastlin ter avtohtone ali udomačene rastline, ki so v posameznih lastnostih odstopale od povprečja in smo jih zato vključili v zbirko. V letu 2025 je KIS na novi lokaciji, na kateri je bil postavljen center za jagodičje Slovenije, začel z vzpostavitvijo novega nasada genske banke. V obstoječi zbirki na Brdu pri Lukovici smo poskrbeli za redno vzdrževanje nasada vključno z vsemi potrebnimi tehnološkimi ukrepi. V sodelovanju s Parkom Strunjan smo se dogovorili o vnosu strunjanske jagode v slovensko sortno listo. V ta namen smo si konec leta 2025 ogledali lokacije še obstoječih nasadov strunjanske jagode v Strunjanu in njegovi okolici. Nabrali smo pritlike v nasadu pri domačinu in jih presadili v Center za Jagodičje Kmetijskega inštituta Slovenije. Konec leta 2025 smo na lokaciji Brdo pri Lukovici ovrednotili preživele rastline in ocenili, katere so propadle. Tiste akcesije, ki smo jih lahko, smo poskusili razmnožiti ter tako ohraniti zbirko. Na FKBPV vzdržujemo zbirko 39 akcesij malinjakov. V nasadu smo opravili spomladansko rez, v poletnih mesecih pa smo izvajali košnjo medvrstnega prostora ter ročno odstranjevali plevel/travo okoli rastlin. Izvedli smo osnovni opis in vrednotenje 5 akcesij malinjakov. Nadaljevali smo tudi s postopkom razmnoževanja malinjakov v tkivnih kulturah.

Akcesije vinske trte rodu *Vitis* ssp. iz zbirke KIS ohranjamo na štirih lokacijah v Vipavi (Pouzelce, Slap), Kromberku (Ampelografski vrt), Kopru (Prade) in Litmerku (STS Ivanjkovci). V vinogradih se hrani skupno 158 akcesij vinske trte, od tega je 135 genskih virov lokalnih starih sort posajenih v kolekcijskem vinogradu na Pouzelcah. Za 20 genskih virov smo naredili opise za 47 lastnosti po mednarodnih OIV deskriptorjih. Vse aktivnosti v okviru zbirke vinske trte FKBPV so potekale po zastavljenem programu dela. V genski banki vinske trte na Meranovem smo v letu 2025 hranili in oskrbovali vseh 295 akcesij. Dodatno smo razmnožili 10 akcesij za nadomeščanje propadlih trsov in za hrambo v rastlinjaku. Nadaljevali smo aktivno sodelovanje z inštitutom JKI iz Nemčije na področju DNK analiz avtohtonih sort. Monitoring in dopolnjevanje avtohtonih sort vinske trte sta bila prav tako v teku tudi v letu 2025.

Naloge za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin izvajamo na Infrastrukturnem centru (IC) Ptuj KIS. V letu 2025 smo nadaljevali s pregledom stanja in pripravo evidenc shranjenih vzorcev RGV/sort in pregledom kmetij, kjer še ohranjajo stare slovenske sorte. Nadaljevali smo z oskrbo akcesij česna, ki se hranijo na IC Ptuj in jih ohranjamo z vegetativnim razmnoževanjem. V okviru nalog za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij smo nadaljevali z razmnoževanjem izbranih lokalnih sort. V začetku vegetacije je velike težave povzročala divjad, ki je nekatere posevke fižola na prostem popolnoma uničila. Čez poletje pa sta se stopnjevali suša in velika vročina, največ škode je bilo na posevkih fižola na prostem. Uspešna pa je bila pridelava v zavarovanih prostorih (mrežniki in rastlinjaki), vendar smo omejeni s površino posameznih pokritih prostorov in številom le-teh. V prihodnje bi bilo

smiselno načrtovati postavitev dodatnih pokritih površin, saj bi s tem zagotovili uspešno pridelavo semena visokih vzgojnih stopenj. V mrežnikih so rastline zavarovane pred divjadjo in vremenskimi neprilikami, prav tako pa so redno oskrbovane z vodo. Mrežniki omogočajo tudi nujno potrebno izolacijo med rastlinami različnih sort iste vrste, kar je eden glavnih pogojev pri semenski pridelavi. Polja fižola na prostem bi bilo proti divjadi potrebno zavarovati z ograjo ali s pomočjo električnega pastirja. Končali smo osnovne opise akcesij fižola in solat. Proti koncu leta 2025 smo podali predlog prodaje pridelanega semena v zadnjih treh letih. Za namene ozaveščanja javnosti in izobraževanja ciljnih skupin obiskovalcev smo zasnovali demonstracijski vrt, ki smo ga posadili s slovenskimi lokalnimi sortami vrtnin in poljščin, za popestritev smo dodali akcesije nizkih fižolov, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB. Demonstracijski vrt je obiskalo večje število študentov in dijakov, ki so si v okviru učnega programa ogledali poskusna polja na Ptuj. Osrednji dogodek je bil 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, 2025, ki smo ga izvedli v sodelovanju s KGZS Zavod Ptuj. Predavanjem je sledil strokovno voden ogled demonstracijskega vrta na KIS IC Ptuj.

V okviru strokovno-tehnične koordinacije so potekala redna usklajevanja dela s skrbnico programa JSRGB-BF, s kuratorji in skrbniki zbirk in s predstavniki MKGP (sestanki v živo, preko spletnih platform, dogovori po telefonu). Aktivnosti so bile usmerjene tudi v usklajevanje večletnega programa JSRGB. Pregledali smo Uredbo o JSRGB za obdobje 2026-2028 in pripadajoči program ter spremembe Pravilnika o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo RGV in podali pripombe na dokumenta, ki sta bila v javni obravnavi. Usklajevanja so potekala tudi pri pripravi prijave za imenovanje izvajalcev za izvajanje programa JSRGB v obdobju 2026-2028. Prijavi, ki smo ju pripravili dosedanja izvajalci KIS in BF, sta bili uspešni, izvajalca sta bila imenovana za izvajanje nalog JSRGB v naslednjem triletnem obdobju. Pripravili smo končni poročili o delu v letu 2024 in programa dela za leti 2025 in 2026 za oba izvajalca. Organizirali smo 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, ki je v organizaciji KIS in sodelovanju KGZS Zavod Ptuj potekal 5.6.2025 na Ptuj. Več kot 60. udeležencem, tako iz strokovne javnosti, kmetijskih svetovalcev kot tudi predstavnikov nevladnih organizacij, smo predstavili delo JSRGB. Svetovalke KGZS Zavoda Ptuj so predstavile primere dobrih praks na področju ohranjanja in uporabe RGV. Ob koncu so si udeleženci ogledali poskusna polja in demonstracijski vrt KIS - IC Ptuj. Začeli smo s testnim preizkušanjem aplikacije SRGB-ERGB, ki so jo razvili na MKGP in vključuje osnovne podatke o akcesijah, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB, za akcesije, kjer so le-ti na voljo, pa tudi podatke o vrednotenju. Podatki bodo po testni fazi javno dostopni, kar bo omogočilo izboljšano dostopnost in uporabo RGV, tako za raziskave in žlahtnjenje kot tudi za pridelavo na kmetijah. V bazo EURISCO smo vnesli fenotipske podatke o akcesijah fižola, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB-KIS. Z IHPS smo sodelovali pri pripravi osnovnih podatkov o akcesijah hmelja in fenotipskih podatkov o izbranih akcesijah hmelja, ki bodo vključene v EURISCO. Nadaljevali smo dobro sodelovanje z javnimi službami (JS) na področju rastlinske proizvodnje, sodelovanje z JS kmetijskega svetovanja želimo v prihodnje še okrepiti. Pri delu uspešno sodelujemo tudi z MKGP, odzivamo se na njihove potrebe in sodelujemo pri pripravi strokovnih gradiv. Sodelovanje poteka tudi z Ministrstvom za naravne vire in prostor, predvsem na področju divjih sorodnikov kmetijskih rastlin in divjih rastlin za prehrano. Na področju raziskovalne infrastrukture smo vzpostavili sodelovanje z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in inovacije. Udeležili smo se več strokovnih srečanj na nacionalni in mednarodni ravni. Delo na področju ohranjanja in trajnostne rabe RGV je močno vpeto tudi v mednarodni okvir. Članstvo v Evropskem kooperativnem programu za RGV - ECPGR nam omogoča neposredno sodelovanje pri pripravi ciljev programa ECPGR za posamezno štiriletno fazo razvoja in njihovo implementacijo na nacionalni ravni. Sodelavci JSRGB aktivno sodelujemo tudi v posameznih delovnih skupinah ECPGR. Strokovno-tehnična koordinatorica se je udeležila več sestankov, sodelovala je tudi pri pripravi in pregledu različnih gradiv. Redno spremljamo tudi aktivnosti v okviru FAO in mednarodne pogodbe za RGV (ITPGRFA). Aktivni smo bili tudi na področju ozaveščanja strokovne in splošne javnosti, saj želimo pomen RGV predstaviti čim širšemu krogu deležnikov ter s tem okrepiti ozaveščanje širše javnosti o pomenu ohranjanja RGV in možnostih njihove uporabe. Z namenom, da bi realizirali tudi cilje, ki niso opredeljeni v letnih programih JSRGB, smo sodelovali pri prijavah na razpise v okviru SN SKP 2023-2027.

Podrobnosti za posamezne zbirke, naloge in strokovno-tehnično koordinacijo so opisane v nadaljevanju v točki 3.

3 URESNIČITEV LETNEGA PROGRAMA DELA PO ZBIRKAH

Stanje akcesij v zbirkah JSRGB-KIS na dan 31.12.2025 je podano v Preglednici 3.1.

Preglednica 3.1: Stanje akcesij v zbirkah RGV v okviru JSRGB-KIS na dan 31.12.2025

Zbirka	Kurator/ Skrbnik zbirke	Število ohranjenih akcesij Skupno 31.12.2025	Število akcesij v posamezni zbirki za katere je bil opravljen osnovni opis (karakterizacija) Skupno do 31.12.2025	Število akcesij v posamezni zbirki za katere je bilo opravljeno osnovno vrednotenje (evalvacija) Skupno do 31.12.2025	Število akcesij v posamezni zbirki glede na razpoložljivost semena/sad. materiala za izmenjavo Skupno 31.12.2025	Število ogroženih akcesij 31.12.2025	Število ostalih akcesij, ki jih hrani institucija in se ne financirajo s JSRGB-KIS
JSRGB-KIS (skrbnica pogodbe: Jelka Šuštar Vozlič)							
Zbirka krmnih rastlin-KIS	Janko Verbič	1033	280	280*	0	0	160
Zbirka krmnih rastlin-BF	Matej Vidrih	275	119†	119†	30	0	0
Zbirka krompirja	Peter Dolničar	35	24	24	18	1	6
Zbirka vrtnin	Jelka Šuštar Vozlič/Lovro Sinkovič	1472	955	450	762	597	139
Zbirka hmelja	Andreja Čerenak	308	308	0	308	177	283
Zbirka jagodičja- KIS	Nika Cvelbar Weber	166	160	48	2	10	70
Zbirka jagodičja- FKBV	Metka Šiško	39	20	20	39	0	149
Zbirka vinske trte- KIS	Anastazija Jež Kребelj	158	90	66	51	51	68
Zbirka vinske trte- FKBV	Borut Pulko/ Andrej Perko	295	21	0	295	0	0
SKUPNO	JSRGB-KIS	3781	1858	608	1505	836	875

*Osnovni opis je bil opravljen v okviru drugih sredstev-raziskovalnih projektov in ne v okviru financiranja JSRGB.

†Osnovni opis in vrednotenje sta bila delno opravljena v okviru drugega raziskovalnega projekta in ne v celoti v okviru nalog JSRGB.

3.1 ZBIRKA KRMNIH RASTLIN

Delo v okviru zbirke krmnih rastlin KIS je v letu 2025 potekalo po načrtih, opravili smo skoraj vse predvideno delo. Na trajnem travinju v okolici Vrhnike smo nabrali 6 akcesij trav in metuljnic, pomembnih za prehrano travojedih živali. Uspešno so razmnožili 3 akcesije lucerne, razmnoževanje 4 akcesij buč za krmo in olje žal ni bilo uspešno, pridelali smo premajhno število plodov za dovolj veliko genetsko raznovrstnost. Množenje bomo ponovili v letu 2026. Opravili smo osnovni opis 18 akcesij travniške bilnice in 7 akcesij turške detelje. V rastlinjaku smo vzgojili 15 akcesij ozkolistnega trpotca, ki smo ga spomladi presadili na polje. Poskus smo v letu 2025 oskrbovali.

Pri zbirki krmnih rastlin BF smo na novo zbrali 8 ekotipov trav, ki smo jih nabrali v mesecu juliju in avgustu. V slovensko zbirko RGV smo vključili 5 novih ekotipov, ki ustrezajo glede kalivosti in količine semena. S tem smo povečali skupno število akcesij na 275. Uspešno smo zasnovali semenske nasade 7 ekotipov navadne pasje trave in 3 ekotipov trpežne ljujlke, na katerih bo v naslednjem letu potekalo razmnoževanje. Opravili smo osnovni opis in vrednotenje ekotipov pasje trave na poskusu DacVar-3 v tretjem letu polne rasti. Test kalivosti smo opravili pri 38 ekotipih trav. Izvedli smo eno predavanje za študente 1. letnika magistrskega študija Agronomije o vlogi genske banke za

biodiverzitetu v kmetijstvu in se udeležili 9. posveta o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov.

3.1.1 Zbirka krmnih rastlin KIS

V preglednici 3.1.1.1 so podani doseženi cilji glede na kazalnike za doseganje letnih ciljev pri zbirki krmnih rastlin KIS za leto 2025, ki so podrobneje opisani nato v nadaljevanju.

3.1.1.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.1.1.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka krmnih rastlin KIS

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	1033 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	1033
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	10 <i>(Število novih akcesij)</i>	6
Preverjanje kalivosti akcesij	30 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	30
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	0 <i>Število vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	Glede na povpraševanje <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	7 (3 <i>Medicago</i> – nadaljevanje; 4 <i>Curcubita</i> – zasnova) <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Priprava in oskrba - 7 akcesij, pridelano, očiščeno in posušeno seme – 3 akcesije
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	34 (20 <i>Festuca</i> in 7 <i>Onobrychis</i> – nadaljevanje; 16 <i>Plantago</i> – zasnova) <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Oskrba poskusov, ocenjevanje (25 akcesij), sajenje in oskrba (15 akcesij), 4obdelava podatkov (26 akcesij)
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	Posodobljena Zbirka podatkov RGB in ureditev vpisov <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	0
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	20 <i>Število ur</i>	20
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	0 <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	Prispevek na posvetu SRGB, Ptuj
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	0 <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	0

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.1.1.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

Zbirko krmnih rastlin ohranjamo v hladilnici pri 4 °C. Na trajnem travinju v okolici Vrhnike v osrednji Sloveniji smo nabrali 6 akcesij travniških rastlin, pomembnih za prehrano domačih živali, in sicer trpežno ljujko (*Lolium perenne*) (02/25, 04/25), črno deteljo (*Trifolium pratense*) (03/25, 06/25) in belo deteljo (*Trifolium repens*) (01/25, 05/25). Seme akcesij je posušeno, očiščeno in shranjeno v hladilnici GB.

Preverili smo kalivost pri 30 akcesijah krmnih rastlin.

3.1.1.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Na polju smo semenili 3 akcesije lucerne (*Medicago sativa*) (SRGB 1010, SRGB 5310, SRGB 5323), ki smo jih posejali v letu 2024. Seme je očiščeno posušeno in shranjeno v hladilnici genske banke. Pri 4 akcesijah buč (za krmo: SRGB 5441, SRGB 5443; oljne buče: SRGB 5465, SRGB 5471) se je razvilo malo število plodov, zato bomo semenenje ponovili v letu 2026.

3.1.1.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

V poljskem poskusu opravili osnovni opis 7 akcesij navadne turške detelje (*Onobrychis viciifolia*) (SRGB 1216, SRGB 1304, SRGB 5323, 01/20, 01/23, 04/23 in 07/23). Rezultati so prikazani v preglednici 3.1.1.2.

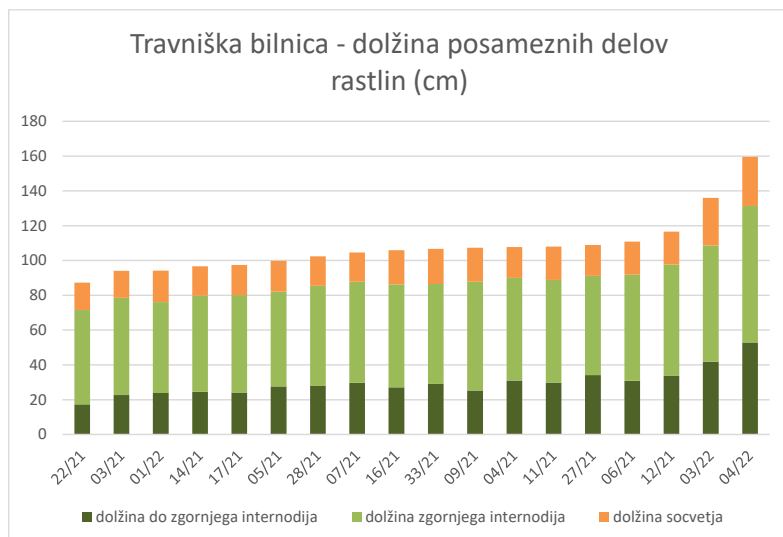
Preglednica 3.1.1.2 Povprečja nekaterih meritev velikosti lističev na sredini sestavljenega lista ter delež cvetočih rastlin po prvi košnji v letu 2025.

oznaka	kol.št.	kraj nabiranja	list				delež cvetočih rastlin po 1 košnji (%)
			dolžina (mm)	širina (mm)	dol./šir.	dol. X šir.	
TD 1	10/99	Prešnica	16,7	4,3	4,4	80	28
TD 2	54/99	Senožeče	17,7	3,6	5,1	66	19
TD 3	SVNPIR01-86	Klanec	17,0	4,5	4,3	80	41
TD 4	SVNPIR01-104	Prešnica	19,5	5,0	4,3	99	53
TD 5	01/20	Rožice	18,8	4,4	5,1	85	21
TD 6	01/23	Frankolovo	18,3	4,6	4,2	88	23
TD 7	04/23	Knežak	28,5	8,5	3,6	249	36
TD 8	05/23	Griško polje	14,7	4,5	4,7	65	75
TD 9	16/10	Črnotiče	15,6	3,2	5,0	51	57
TD 11	07/23	Stari grad	17,4	4,6	4,0	83	37
TD 10	06/23	Stoperce - Grdina	18,9	5,7	3,6	111	35

Slika:3.1.1.1. Osnovni opis turške detelje (*Onobrychis viciifolia*) na polju, april in maj 2025

Opravili smo osnovni opis pri 18 akcesijah travniške bilnice (*Festuca pratensis*) (03/21, 04/21, 05/21, 06/21, 07/21, 09/21, 11/21, 12/21, 13/21, 14/21, 16/21, 17/21, 27/21, 28/21, 33/21, 01/22, 03/22 in 04/22). Rezultati so prikazani na sliki 3.1.1.2.

Slika 3.1.1.2: Povprečje meritev posameznih delov rastlin 18 akcesij travniške bilnice (*Festuca pratensis*) v letu 2025

Slika 3.1.1.3.: Poljski poskus travniške bilnice (*Festuca pratensis*) za osnovni opis, april 2025

V rastlinjaku smo vzgojili 15 akcesij ozkolistnega trpotca (*Plantago lanceolata*), ki smo jih spomladi presadili na njivo. Pet od teh akcesij je bilo pridobljenih v okviru JSRGB (01/24, 02/24, 10/24, 11/24, 12/24), 10 akcesij pa smo pridobili v okviru drugih projektov (PL6, PL7, PL8, PL9, PL10, PL11, PL12, PL13, PL15, PL16). Poljski poskus smo v letu 2025 samo oskrbovali (slika 3.1.1.4).

Slika 3.1.1.4.: Vzgoja rastlin ozkolistnega trpotca (*Plantago lanceolata*) v rastlinjaku in poljski poskus pred okopavanjem, april 2025.

3.1.1.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Sodelovali smo pri pripravi operativnih planov dela po programu, pripravili končno poročilo za leto 2024 in programa dela za leti 2025 in 2026.

3.1.1.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Sodelovanje na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov na Ptuj. Predstavili smo zbirko krmnih rastlin.

3.1.1.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Ni bilo aktivnosti.

3.1.2 Zbirka krmnih rastlin BF

V preglednici 3.1.2.1 so podatki o doseženih ciljih pri zbirki krmnih rastlin BF za leto 2025 glede na cilje, določene v letnem programu. V točkah 3.1.2.2 do 3.1.2.8 pa so podani opisi izvedenih nalog s potrebnimi podatki.

3.1.2.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.1.2.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka krmnih rastlin BF

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV ex situ		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	270 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	275
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	5-10 <i>(Število novih akcesij)</i>	8
Preverjanje kalivosti akcesij	20-30 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	38
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	5 <i>Število vključenih akcesij</i>	5
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	5 akcesij črne detelje, 10 akcesij pasje trave in trpežne ljujke <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	5 akcesij črne detelje (vzgoja in gojitev nasadov); 7 akcesij pasje trave in 3 akcesije trpežne ljujke
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	15 akcesij plus 7 standardov pasje trave <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	15 akcesij plus 7 standardov pasje trave (poskus DacVar-3)
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	15 akcesij plus 7 standardov pasje trave <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	15 akcesij plus 7 standardov pasje trave (poskus DacVar-3)
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	270 <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	275
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	50-60 (ocena) in 20 (redakcija priročnika) <i>Število ur</i>	45
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		

Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 predavanje, 1 prispevek <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	1 predavanje, 1 projekcijsko gradivo
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Udeležba na spletnih seminarjih ECPGR <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	0

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.1.2.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V letu 2025 smo skupaj pridobili 8 vzorcev ekotipov trav, za katere smo nabirali seme. Količine očiščenega in suhega semena znašajo od 12 g do 47 g na ekotip. Podatki o vrstah, v katere sodijo nabrani ekotipi, oznakah ekotipov, kraju in datumu nabiranja ter količini očiščenega in suhega semena so zbrani v preglednici 3.1.2.2.

Preglednica 3.1.2.2: Podatki o ekotipih trav nabranih v letu 2025 na območju Slovenije

Vrsta	Oznaka ekotipa	Kraj nabiranja	Datum zbiranja	Očiščeno seme (g)
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/25	Krka	31.07.2025	12
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 02/25	Temenica	31.07.2025	13
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 03/25	Žužemberk	31.07.2025	12
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/25	Trška gora	31.07.2025	26
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/25	Hočevje	6.08.2025	47
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 06/25	Palčje	6.08.2025	17
<i>Lolium perenne</i>	Lp 07/25	Pivka	6.08.2025	22
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 08/25	Soze	6.08.2025	28

Slika 3.1.2.1 Kolekcioniranje trav v okolici Žužemberka (levo) in pogled na vrstno bogat travnik (desno) konec meseca julij (Dg 03/25)

3.1.2.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

V letu 2025 je bilo v razmnoževanje na novo vključenih 5 ekotipov črne detelje. Opravljena je bila prva množitev (5. avgust) originalnega semena, ki je bilo nabrano med zbiranjem ekotipov na

različnih lokacijah v Sloveniji in eni lokaciji v Bosni in Hercegovini. V preglednici 3.1.2.3 so podatki o ekotipih črne detelje v razmnoževanju. Pridelka semena ni bilo, kar je običajno za leto formiranja sestoja.

Preglednica 3.1.2.3: Osnovni podatki o ekotipih črne detelje, vključenih v razmnoževanje (Laboratorijsko polje Oddelka za agronomijo BF, 2025)

Oznaka ekotipa	Kraj nabiranja	SRGB oznaka	Število rastlin	Pridelek semena (g)
TRF 079	Ljubljana	2496	68	17
TRF 092	Žažar	2500	68	18
TRF 089	Horjul	2498	68	32
TRF 045	Jajce	2397	68	15
TRF 071	Rakek	2430	68	26

Slika 3.1.2.2: Mrežniki na nasadu črne detelje med rastno sezono 2025 na Laboratorijske polju BF

V letu 2025 je bil zasnovan nov poskus DacLol-4. V razmnoževanje je bilo na novo vključenih 7 ekotipov pasje trave in 3 ekotipi trpežne ljuljke. Formiranje sestojev, ki obsega vzgojo sadik v rastlinjaku, njihovo presajanje na polje in gojitvena dela v letu saditve, je bilo uspešno. Nasadi so se do zime primerno razvili, kar je prvi pogoj za uspeh pri semenitvi v naslednjem letu. Pridelka semena seveda še ni bilo, kar je običajno za leto formiranja sestoja.

Preglednica 3.1.2.4: Podatki o vrstah ekotipov navadne pasje trave in trpežne ljuljke v poskusu semenitve (DacLol-4) v letu 2025

Oznaka ekotipa	Kraj nabiranja	SRGB oznaka	Število rastlin	Status vzorca
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/13	SRGB 6154	2013	org
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/16	SRGB 7425	2016	org
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/14	SRGB 6172	2014	org
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 03/14	SRGB 6171	2014	org

<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/14	SRGB 6169	2014	org
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/22	† PB	2022	org
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/13	SRGB 6155	2013	org
<i>Dactylis glomerata</i>	DAC 18	† PB	1989	org
<i>Lolium perenne</i>	Lp 06/14	SRGB 6174	2014	org
<i>Lolium perenne</i>	LP 24/97	SRGB 2767	1997	org
<i>Lolium perenne</i>	Lp 25/97	SRGB 2766	1997	org

†Še ni vpisana v podatkovno bazo JSRGB | org = originalno seme

Slika 3.1.2.3: Nasad navadne pasje trave in trpežne ljuljke (poskus DacLol-4) na Laboratorijskem polju Biotehniške fakultete (30.7.2025)

3.1.2.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje ekotipov navadne pasje trave

V letu 2025 smo na poskusu DacVar-3 opravili ocenjevanja morfološkega razvoja in okuženosti rastlin z listnimi boleznimi. Opravili smo meritve višine rastlin ter dolžine in širine zastavnih listov na najvišjih poganjkih posameznih rastlin. Vključenih je bilo 15 ekotipov pasje trave in 7 standardnih sort (Preglednica 3.1.2.4).

Preglednica 3.1.2.5: Podatki o izvoru ekotipov in standardnih sort pasje trave (DacVar-3), vključenih v poskus opisovanja in vrednotenja agro-bioloških in agronomskih lastnosti. Dodani so podatki o zgodnosti za sorte.

Ekotip / Sorta	Pokrajina / Država	Lokacija / Žlahtnitelj	Zemljepisna širina (S)	Zemljepisna dolžina (V)	Nadmorska višina (m)
Dg 06/20	Primorska	Prem	45°36'	14°11'	475
Dg 07/19	Gorenjska	Petrovo Brdo	46°13'	13°60'	803
Dg 05/18	Štajerska	Rovt pod Menino	46°16'	14°53'	650
Dg 06/18	Zasavje	Kum	46°5'	15°4'	1220
Dg 03/20	Štajerska	Frankolovo	46°19'	15°19'	372
Dg 06/21	Podravje	Planinski vrh	46°6'	15°27'	529
Dg 07/20	Primorska	Tatre	45°35'	14°5'	741
Dg 03/21	Notranjska	Logatec	45°55'	14°14'	476
Dg 04/21	Notranjska	Marof Cerknica	45°48'	14°21'	558
Dg 05/21	Notranjska	Loški Potok	45°42'	14°35'	773
Dg 03/07	Notranjska	Travna gora	45°45'	14°39'	891
Dg 06/07	Notranjska	Travnik	45°41'	14°36'	703
Dg 01/13	Dolenjska	Veliko Mlačevo	45°56'	14°41'	328
Dg 19/13	Zasavje	Podkum	46°4'	15°2'	750
Dg 02/14	Bela krajina	Marindol	45°30'	15°20'	238
Trerano	Nemčija	Feldsaaten Freudenberger	zelo zgodna sorta		
Beluga	Švica	DSP AG	zelo pozna sorta		
Reda	Švica	DSP AG	zgodna sorta		
Intensiv	Nizozemska	Barenbrug	srednje zgodna do pozna sorta		

Dascada	Nizozemska	Barenbrug	zgodna do srednje zgodna sorta
Barlegro	Nizozemska	Barenbrug	zelo pozna sorta
Padania	Italija	CREA-ZA Lodi	srednje zgodna sorta

Slika 3.1.2.4: Poskus z nasadom črne detelje za semenitev (levo) in poskus z ekotipi in standardnimi sortami pasje trave (DacVar-3) (desno) med rastno sezono 2025

3.1.2.5 Preverjanje kalivosti akcesij trav in detelj

V letu 2025 smo preverili kalivost 38 ekotipov trav in metuljnic. Podatki o ekotipih v kalilnem testu in rezultati testa so v preglednici 3.1.2.6. Ekotipi so imeli zelo različno kalivost, ki je znašala od 4 do 86 %. Velika večina akcesij je imela kalivost nad 50 %. Seme ekotipov, kjer je bila kalivost slaba, je bilo praviloma močno okuženo z glivami, ki so med testom razvile številne hife. Te so ovirale kalitev in rast kalic. Za nekatere od teh ekotipov, ki smo jih posejali v substrat prsti, šote in kremenčevega peska, smo ugotovili boljšo kalivost in vznik kot pri standardnem postopku kalivosti. Enako smo ugotovili že prejšnje leto.

Preglednica 3.1.2.6: Podatki o ekotipih trav in ekotipu črne detelje na kalilnem testu v letu 2025 in odstotek kalivosti

Vrsta	Oznaka ekotipa	SRGB – oznaka	Leto pridobitve	Status vzorca	Kalivost (%)
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/24	7483	2024	org	58
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 02/24	7484	2024	org	49
<i>Lolium perenne</i>	Lp 03/24	/	2024	org	56
<i>Lolium perenne</i>	Lp 04/24	7485	2024	org	71
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/24	7486	2024	org	67
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 06/24	/	2024	org	12
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 07/24	7487	2024	org	46
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 08/24	/	2024	org	49
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/14 mn. 2022	6169	2014	rzm-1	78
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 08/16 mn. 2022	/	2016	rzm-1	66
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/16 mn.	2016	/	rzm-1	76
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/14 mn.	2014	6172	rzm-1	86
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/16 mn.	2016	7425	rzm-1	78
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/23	2023	/	org	12
<i>Lolium perenne</i>	Lp 02/23	2023	7459	org	46
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 03/23	2023	7460	org	62
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/22	2022	7452	org	59
<i>Lolium perenne</i>	Lp 04/22	2022	/	org	48

<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/22	2022	/	org	17
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 06/22	2022	/	org	4
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 03/22	2022	7453	org	8
<i>Trifolium pratense</i>	Tp 02/22	2022	/	org	51
<i>Lolium perenne</i>	Lp 08/19	2019	7441	org	71
<i>Lolium perenne</i>	Lp 05/19	2019	7439	org	71
<i>Lolium perenne</i>	Lp 02/19	2019	/	org	6
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/14 mn. 2022	2014	6169	rzm-1	78
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 08/16 mn. 2022	2016	/	rzm-1	66
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/16 mn. 2022	2016	/	rzm-1	76
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/14 mn. 2022	2014	6172	rzm-1	86
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 04/16 mn. 2022	2016	7425	rzm-1	78
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 01/23	2023	/	org	12
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/18	2018	7434	org	64
<i>Lolium perenne</i>	Lp 09/19	2019	7442	org	72
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 05/18	2018	7434	org	10
<i>Lolium perenne</i>	Lp 10/19	2019	7443	org	68
<i>Lolium perenne</i>	Lp 06/19	2019	7440	org	51
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 06/18	2018	7435	org	12
<i>Dactylis glomerata</i>	Dg 19/13	2013	6168	org	16

/ = še ni vpisana v zbirko podatkov JSRGB | org = originalno seme | rzm-1 = 1. razmnožitev

3.1.2.6 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Evidentiranje akcesij trav in metuljnic poteka sprotno, vnos podatkov o akcesijah v Zbirko podatkov RGB pa z enoletnim zamikom oziroma ko nam je naročeno. Ta je potreben zato, da preverimo kalivost semena. Delo pri pripravi programov, poročil in sodelovanje pri strokovno-tehnični koordinaciji je potekalo nemoteno.

3.1.2.7 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Sodelovanje na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov na Ptuju, kjer smo v soavtorstvu predstavili zbirko krmnih rastlin. Izvedeno je bilo predavanje o RGV krmnih rastlin na BF študentom 1. letnika magistrskega študija Agronomija pri predmetu Travništvo in pridelovanje krme. Za iste študente smo opravili tudi voden ogled poskusov in nasadov, vključenih v trenutno delo pri genski banki krmnih rastlin.

3.1.2.8 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Ni bilo aktivnosti.

3.2 ZBIRKA KROMPIRJA (KIS)

V zbirki krompirja ohranjamo stare lokalne sorte, ki smo jih včasih pridelovali, novejše sorte, ki niso več v pridelavi ter nekatere zanimive akcesije z viri odpornosti. Opuščene lokalne oz. slovenske sorte krompirja (skupno 18 akcesij), ki jih ohranjamo v zbirki in niso vključene v program strokovne naloge hranjenja standardnih vzorcev semenskega materiala zavarovanih sort in sort vpisanih v Slovensko sortno listo, so naslednje: Cita, Dobrin, Igor, Jaka, Jubilej, Karmin, Matjaž, Meta, Tone, Cvetnik, Jana, Vesna, Pšata, Bistra, KIS Mirna, KIS Sotla, KIS Mura in KIS Savinja. Poleg njih je v zbirko vključena tudi sorta Kresnik, ker je za slovensko tržišče na voljo le semenski material nizozemskega izvora. Pri nas ni pridelave te sorte v večjih količinah, zato jo ohranjamo in vzdržujemo enako kot ostale akcesije. V zbirki ohranjamo tudi 16 akcesij, ki so potencialne nosilke odpornosti proti boleznim in škodljivcem, in smo jih pridobili v okviru raziskovalnega programa USDA Univerze v Madisonu, Wisconsin, ZDA, leta 2002. To so haploidni kloni, klon odporen proti krompirjevi plesni, dihaploidna klona, ki tvorita 2n gamete in hibridi, pridobljeni z nosilci odpornosti proti plesni. Zbirka krompirja skupno obsega 35 akcesij. Ohranjamo jih v tkivni kulturi kot *in vitro* rastline. Stare slovenske in novejše sorte ohranjamo tudi kot mikrogomolje in minigomolje.

Pri vseh akcesijah krompirja smo preverjali morebitno prisotnost virusov z molekularno analizo RT-qPCR in serološko analizo ELISA. Zdravstveno stanje slovenskih sort se v letu 2025 v primerjavi z letom 2024 ni poslabšalo. Pri nekaterih tujih akcesijah, ki jih hranimo v genski banki, pa smo z ELISO prvič zaznali prisotnost nekaterih virusov, zato bomo analizo ponovili.

Pri *in vitro* rastlinah smo ugotavljali tudi prisotnost bakterij. Nekatero akcesije so bile pozitivne na endogene bakterije, zato smo na izbranih akcesijah poskusno uvedli postopek zdravljenja z antibiotikom-antimikotikom proizvajalca Sigma-Aldrich.

V mesecu marcu smo obiskali gensko banko krompirja na Inštitutu za krompir v Havličkovem brodu na Češkem, kjer smo predali osem izbranih slovenskih akcesij krompirja v varnostno hranjenje (t.i. "duplicate-site") in s tem dopolnili že obstoječo zbirko slovenskih sort krompirja, ki se hranijo na Češkem.

Slika 3.2.1. Varnostno hranjenje slovenskih sort krompirja v genski banki krompirja na Inštitutu za krompir, Havličkov brod, Češka

3.2.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.2.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka krompirja

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
-------------	---------------------------------------	-----------------------------------

Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	37 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	35
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	0 <i>(Število novih akcesij)</i>	0
Preverjanje kalivosti akcesij	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	-
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	5 <i>Število vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	29 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	35
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	0 <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	0
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	10 <i>Število ur</i>	10
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	1 Ptuj - 9. Posvet o ohranjanju in trajnostni rabi RGV, 2 predstavitvi na sejnih kmetijstva
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Da <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	Obisk genske banke krompirja na Inštitutu za krompir na Češkem (dr. Peter Dolničar, Nina Karče Poljanšek).

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem letu ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.2.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V letu 2025 nismo zbirali ali v zbirko dodatno uvrstili novih RGV.

3.2.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Delo je bilo opravljeno v skladu s programom dela.

To pomeni, da smo razmnoževali vseh 35 akcesij v *in vitro* razmerah kot rastline. Od tega smo 18 akcesij, opuščenih lokalnih oziroma slovenskih sort, razmnoževali v *in vivo* razmerah v plastenjaku

in na polju. Pridelane gomolje hranimo v klimatiziranem skladišču Infrastrukturnega centra v Komendi. Pri starih in novejših slovenskih sortah Cita, Dobrin, Igor, Kresnik, Jaka, Jubilej, Karmin, Matjaž, Meta, Tone, Cvetnik, Jana, Vesna, Pšata, Bistra, KIS Mirna, KIS Mura, KIS Sotla in KIS Savinja smo v *in vitro* razmerah pridelali mikrogomolje. Pobrane mikrogomolje hranimo v hladilniku v laboratoriju za tkivne kulture na KIS v Ljubljani.

Slika 3.2.2. Pridelava mikrogomoljev v *in vitro* razmerah

3.2.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Pri krompirju v letu 2025 nismo opravili novih opisov.

3.2.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Sodelovali smo pri pripravi programov in poročil.

3.2.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Dne 5.6. 2025 je Kmetijski inštitut Slovenije na sedežu KGZS Ptuj organiziral 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov. Na posvetu je v okviru predstavitev zbirk rastlinskih genskih virov zbirko krompirja predstavila Nina Karče Poljanšek. V okviru posveta je bil organiziran ogled in predstavljena dejavnost Infrastrukturnega centra Ptuj, ki je del Kmetijskega inštituta Slovenije.

Na kmetijskih sejnih v Komendi in Gornji Radgoni smo na stojnicah KIS predstavili hranjenje genskih virov krompirja.

3.2.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Skladno s FAO standardi za genske banke imamo za devet izbranih slovenskih sort krompirja urejeno varnostno hranjenje dvojnikov na varni ločeni lokaciji, in sicer na Inštitutu za krompir v Havličkovem brodu na Češkem.

Dr. Peter Dolničar in Nina Karče Poljanšek sva 26. in 27.3. 2025 obiskala gensko banko krompirja na Inštitutu za krompir v Havličkovem Brodu na Češkem z namenom poglobitve sodelovanja med institucijama in izmenjave genskih virov. V gensko banko na Češkem sva dostavila novih osem akcesij starih in novejših slovenskih sort krompirja (po 3 ali 4 rastline *in vitro*) iz naše genske banke

in tako dopolnili zbirko na Češkem s sortami KIS Mura, KIS Razor, KIS Savinja, Jaka, Jana, Kresnik, Meta in Tone. Ob predaji vzorcev v varnostno hranjenje smo podpisali standardni sporazum o varnostnem depozitu (Standard Safety Deposit Agreement) med obema inštitucijama. S tem smo za izbrane slovenske sorte krompirja zagotovili dodatno mesto hranjenja t.i. "duplicate-site" – varnostno hranjenje. Na Inštitutu za krompir v Havličkovem Brodu na Češkem se tako skupaj hrani 17 akcesij krompirja.

Ob obisku sva si ogledala gensko banko, v kateri hranijo 2.700 akcesij krompirja *in vitro*. Hranjenje v *in vitro* razmerah poteka na posebnih gojiščih pri temperaturi 10 °C, rastline pa razmnožijo enkrat letno. Po potrebi vzgojijo tudi mikrogomolje. Pridobili smo protokol hranjenja in sestave gojišč. Z direktorjem Inštituta za krompir dr. Jaroslavom Čepлом in kuratorjem genske banke krompirja dr. Jirijem Ptačkom smo se dogovorili za nadaljnje sodelovanje na področju krompirja.

3.3 ZBIRKA VRTNIN (KIS)

Delo v okviru zbirke vrtnin je potekalo skladno s programom dela. Razmnožili smo 45 akcesij navadnega fižola, 12 akcesij solate, eno akcesijo zelja in 10 akcesij čebule ter 54 akcesij česna, ki smo jih razmnoževali vegetativno v plastenjaku. Osnovni opis in vrednotenje smo naredili za 45 akcesij fižola, 12 akcesij solate, eno akcesijo zelja, pet akcesij čebule in 27 akcesij česna. Jeseni smo pridelano seme vseh akcesij očistili, posušili in shranili za srednjeročno in/ali dolgoročno hranjenje ter naredili analize kalivosti. Pridobili smo 28 novih genskih virov (1 akcesijo paradižnika, 27 akcesij česna). V bazo EURISCO smo vnesli fenotipske podatke o 981 akcesijah fižola. Izbrali smo 10 akcesij fižola za vključitev v večstranski sistem AEGIS. Na mednarodnem nivoju so potekale aktivnosti v okviru ECPGR delovne skupine za listnate zelenjadnice (dogovori glede možnosti prijave na razpis ECPGR). V okviru ECPGR delovne skupine *Allium* smo se udeležili sestanka projekta Garli-CCS in *Allium* simpozija ter začeli s pripravo novega projekta na temo genskih virov čemaža (*Allium ursinum*). Aktivni smo bili tudi na področju ozaveščanja javnosti.

3.3.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.3.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka vrtnin

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	Fižol: 1104 Solata: 195 Zelje: 10 Čebula: 68 Česen: 54 Rukola: 18 Ostalo: 30 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	Fižol: 1104 Solata: 195 Zelje: 10 Čebula: 68 Česen: 54 Rukola: 18 Ostalo: 30
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	Posebnega zbiranja ne načrtujemo, v zbirko bomo vključili morebitne vire donatorjev <i>(Število novih akcesij)</i>	28 akcesij (1 paradižnik, 27 česen)
Preverjanje kalivosti akcesij	Fižol: 47 Solata: 24 Zelje: / Čebula: / Česen: / Rukola: / <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Fižol: 41 Solata: 12 Zelje: / Čebula: 5 Česen: / Rukola: / <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	10 <i>Število vključenih akcesij</i>	Izbor 10 akcesij fižola za vključitev v AEGIS.
Izdani SMTA	Glede na povpraševanje	1 (<i>Phaseolus vulgaris</i>)

	Število izdanih dokumentov	
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	Fižol: 47 Solata: 24 Zelje: 2 Čebula: 5+5 Česen: 54 Rukola: 0 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Razmnoževanje: fižol 47 (2 akcesiji nista kalili), solata 24 (12 akcesij je propadlo v času junijskega vročinskega vala), zelje 2, čebula 10, česen 54, jeseni saditev 81 akcesij česna, 2 akcesij zelja in 5 akcesij čebule
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	Fižol: 47 Solata: 24 Zelje: 1 Čebula: 5 Česen: 0 Rukola: 0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	fižol (45 akcesij) solata 12 (12 propadlo), zelje 1, čebula 5, česen (1+26; 1 propadla)
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	Fižol: 47 Solata: 0 Zelje: 1 Čebula: 5 Česen: 0 Rukola: 0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	fižol (45 akcesij), solata 12 (12 propadlo), zelje 1, čebula 5, česen (1+26; 1 propadla)
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	Pregled in vnos nevpisanih akcesij v Zbirko podatkov <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	V teku vnos 27 akcesij česna
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	30 <i>Število ur</i>	30
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	Da <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	5 (podrobneje v tekstu)
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Sodelovanje v delovnih skupinah ECPGR za listnate zelenjadnice (J. Šuštar Vozlič), zrnate stročnice (J. Šuštar Vozlič), <i>Allium</i> (M. Škof, J. Šuštar Vozlič) <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	Sodelovanje v delovnih skupinah ECPGR za listnate zelenjadnice (J. Šuštar Vozlič), zrnate stročnice (J. Šuštar Vozlič), <i>Allium</i> (M. Škof, J. Šuštar Vozlič). Spremljanje aktivnosti v okviru EVA letuce.

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.3.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

Zbirko vrtnin ohranjamo v obliki semena, razen akcesij česna, ki jih razmnožujemo vegetativno. V letu 2025 smo pridobili 28 novih genskih virov (1 genski vir paradižnika in 27 genskih virov česna).

Naredili smo teste kalivosti pridelanega semena (skupno 58). Naredili smo izbor 10 akcesij fižola za vključitev v večstranski sistem AEGIS. Dejanska vključitev bo izvedena, ko bodo v EURISCO poslane posodobitve podatkov za KIS. Izdali smo 1 SMTA (*Phaseolus vulgaris*).

3.3.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Fižol

V letu 2025 smo razmnožili 45 akcesij navadnega fižola (visok fižol: SRGB 6, SRGB 40, SRGB 42, SRGB 43, SRGB 44, SRGB 93, SRGB 103, SRGB 106, SRGB 107, SRGB 108, SRGB 110, SRGB 113, SRGB 121, SRGB 137, SRGB 138, SRGB 141, SRGB 150, SRGB 153, SRGB 160, SRGB 162, SRGB 199, SRGB 208, SRGB 211, SRGB 225, SRGB 230, SRGB 245, SRGB 250, SRGB 251, SRGB 265, SRGB 273, SRGB 281, SRGB 283, SRGB 295, SRGB 316, SRGB 317, SRGB 320, SRGB 345, SRGB 352, SRGB 394, SRGB 399 in SRGB 3747; nizek fižol: SRGB 298, SRGB 329, SRGB 474, SRGB 483 in SRGB 820; turški fižol: SRGB 35) za namene razmnoževanja v letu 2025. Dve v programu načrtovani akcesiji (SRGB 160 in SRGB 265) nista kalili, pri štirih akcesijah pa smo pridelali malo semena.

Setev, oskrba posevkov, pobiranje in dodelava semena so potekali po ustaljeni metodiki (Šuštar Vozlič, Ogorevc, 2021: Navodilo za upravljanje zbirke fižola). Akcesije navadnega fižola smo v mesecu maju posadili v mrežnike v Jabljah. S pobiranjem pridelka smo začeli v avgustu in ga zaključili v oktobru. Stroke smo oluščili, seme posušili in shranili v steklene kozarčke v hladilnico pri 4 °C (srednjeročno hranjenje). Del semena vsake akcesije pa smo zavarili v aluminijaste vrečke in jih shranili v zamrzovalno omaro za dolgoročno hranjenje pri temperaturi -20 °C.

Solata

Konec marca smo v setvene platoje v rastlinjaku posejali seme 24 akcesij solate (SRGB 1795, SRGB 1796, SRGB 1798, SRGB 1800, SRGB 1806, SRGB 1813, SRGB 1817, SRGB 1818, SRGB 1830, SRGB 1849, SRGB 1855, SRGB 1856, SRGB 1881, SRGB 1917, SRGB 1931, SRGB 1934, SRGB 1936, SRGB 1944, SRGB 1945, SRGB 1951, SRGB 1952, SRGB 1958, SRGB 1959 in SRGB 3868). Sadike smo aprila presadili v mrežnike. Zaradi junijskega vročinskega vala je tekom semenitve propadlo 12 akcesij (SRGB 1795, SRGB 1796, SRGB 1798, SRGB 1800, SRGB 1806, SRGB 1817, SRGB 1818, SRGB 1830, SRGB 1855, SRGB 1856, SRGB 1931 in SRGB 1958). Propadle so občutljive akcesije, kar pa nam je dalo informacijo o toleranci akcesij na sušni stres. Setev bomo ponovili v letu 2026. pri preostalih akcesijah smo julija začeli s pobiranjem semena in ga zaključili avgusta. Razmnoženo seme smo očistili, posušili in shranili na -20 °C za dolgoročno hranjenje. Seme smo pridelali pri 12 akcesijah solate: SRGB 1813, SRGB 1849, SRGB 1881, SRGB 1917, SRGB 1934, SRGB 1936, SRGB 1944, SRGB 1945, SRGB 1951, SRGB 1952, SRGB 1959 in SRGB 3868.

Zelje

V začetku aprila smo v setvene platoje v rastlinjaku v Jabljah posejali seme 2 akcesij (SRGB 1386, SRGB 1388). Sadike smo aprila presadili na poskusno polje. Ob pripravi gredic smo opravili osnovno gnojenje, položili črno PE folijo in uredili kapljično namakanje. Po presajanju smo opravili vsa potrebna škropljenja (bolhači, sovke, kapusov molj). Semenice smo jeseni pobrali in jih shranili v hladilnici v Jabljah, kjer jih redno oskrbujemo.

Čebula

Semenice 5 akcesij čebule (SRGB 4364, SRGB 4366, SRGB 4367, SRGB 4368, SRGB 4369), ki smo jih pridelali v letu 2024, smo spomladi prebrali in jih 11. aprila presadili v mrežnik. Semenice smo redno oskrbovali (namakanje, priprava opore...). Pripravili smo vse vzorce za dolgoročno hranjenje, semena vsake akcesije smo zavarili v aluminijaste vrečke in jih shranili v zamrzovalno omaro pri temperaturi -20 °C.

V marcu 2025 smo začeli z vzgojo sadik 5 akcesij čebule (SRGB 3960, SRGB 3961, SRGB 3962, SRGB 5779, SRGB 4363), pri katerih v letu 2024 nismo pridelali semena. V začetku maja smo sadike presadili na poskusno polje v Jabljah na gredice na razdaljo 10 cm v vrsti in 30 cm med vrstami. Rastline smo redno oskrbovali, opravili 1. in 2. dognojevanje, pletje in okopavanje ter po potrebi namakanje. V avgustu smo čebulo pobrali, osušili in očistili. Pri vsaki akcesiji smo odbrali po 20 najbolj zdravih semenec in jih shranili v suh in zračen prostor v hladilnici za pridelavo semena v letu 2026. Delo je potekalo skladno z Navodili za upravljanje zbirke čebulnic (Škof, 2021).

Česen

Česen se razmnožuje vegetativno, zato je potrebno akcesije vsako leto ponovno razmnožiti. Delo poteka skladno z Navodili za upravljanje zbirke čebulnic (Škof, 2021). V mesecu oktobru ali novembru v tunel v Jabljah posadimo po 40 strokov posamezne akcesije za razmnoževanje v naslednjem letu. Posevek redno oskrbujemo do začetka pobiranja junija oziroma julija prihodnje leto. Glavice pobiramo postopno glede na dozorevanje, jih osušimo, očistimo in shranimo do ponovnega sajenja konec jeseni. V letu 2025 smo razmnoževali 54 akcesij česna: SRGB 4755, SRGB 4756, SRGB 4757, SRGB 4758, SRGB 4759, SRGB 4760, SRGB 4761, SRGB 4762, SRGB 5786, SRGB 5787, SRGB 5988, SRGB 5989, SRGB 5990, SRGB 5991, SRGB 5992, SRGB 5993, SRGB 5994, SRGB 5995, SRGB 5996, SRGB 5997, SRGB 5998, SRGB 5999, SRGB 6000, SRGB 6001, SRGB 6002, SRGB 6003, SRGB 6004, SRGB 6005, SRGB 6006, SRGB 6007, SRGB 6008, SRGB 6009, SRGB 6010, SRGB 6011, SRGB 6012, SRGB 6013, SRGB 6014, SRGB 6015, SRGB 6016, SRGB 6017, SRGB 6018, SRGB 6019, SRGB 6020, SRGB 7417, SRGB 7418, SRGB 7419, SRGB 7420, SRGB 7421, SRGB 7422, SRGB 7423, SRGB 7424, SRGB 7461, SRGB 7462, SRGB 7463. Zgodaj spomladi smo posevek dognojili, okopali in ga nato redno oskrbovali do začetka pobiranja v juliju. Po pobiranju smo glavice osušili, očistili in shranili do novega sajenja v mesecu novembru, ko smo dodatno posadili 27 akcesij česna. Skupno razmnožujemo 81 akcesij česna.

3.3.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Fižol

Ocenjevali smo posamezne lastnosti rastlin 53 akcesij po deskriptorjih za fižol (osnovni opis in osnovno vrednotenje) (Šuštar Vozlič, Ogorevc, 2021: Navodilo za upravljanje zbirke fižola).

Solata

Ocenjevali smo posamezne lastnosti rastlin po deskriptorjih za solato (Šuštar Vozlič, Ogorevc, 2021: Navodilo za upravljanje zbirke solate).

Zelje

Naredili smo osnovni opis 1 akcesije zelja (Navodila za upravljanje zbirke zelja (Škof, 2021).

Čebula

Osnovni opis in vrednotenje 5 akcesij smo naredili po deskriptorjih za čebulo (Navodila za upravljanje zbirke čebulnic (Škof, 2021).

Česen

Naredili smo opis in vrednotenje za 27 akcesij česna po deskriptorjih za česen (Navodila za upravljanje zbirke čebulnic (Škof, 2021) in dopolnili slikovno datoteko.

3.3.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Pripravili smo končno poročilo za leto 2024, fazna poročila o delu v letu 2025 in program dela za leti 2025 in 2026.

3.3.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Aktivna udeležba na 15. zelenjadarskih uricah, KIS Ljubljana, ki so potekale 21.1.2025. Na simpoziju Novi izzivi v agronomiji, ki je potekal 30. in 31. januarja v Laškem, smo v okviru predstavitve dela JSRGB v preteklem srednjeročnem obdobju predstavili tudi zbirko vrtnin. V okviru prispevka za spletni časopis Maribor24 (18.2.2025) (Slovenska rastlinska genska banka ohranja pestrost kmetijskih rastlin za prihodnje rodove), je bila predstavljena tudi zbirka vrtnin. Predstavitve zbirke čebulnic (*Allium*), ki jo ohranjamo v okviru JSRGB-KIS na sestanku ECPGR delovne skupine *Allium*, ki je potekal 21. in 22. maja 2025 v Gattersebnu v Nemčiji. Predstavitve zbirke vrtnin na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi RGV 5. junija 2025 na Ptuj.

3.3.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Redno smo spremljali aktivnosti v okviru delovnih skupin ECPGR za listnate zelenjadnice, *Allium* in zrnate stročnice. Spremljali smo tudi aktivnosti mreže za solato v okviru ECPGR (EVA Lettuce Network).

V okviru ECPGR delovne skupine *Allium* smo pripravljali projekt na temo genskih virov čemaža (*Allium ursinum*), ki bo prijavljen v januarju 2026.

V novembru (26.-27.11.2025) je potekal ECPGR sestanek EVA Legumes Network v Atenah (Grčija), ki ga je gostila Agricultural University of Athens. Na sestanku smo pregledali trenutno stanje ECPGR Evaluation Network EVA, revidirali aktivnosti v 2025 in načrtovali poskuse za obdobje 2026-2027 po posameznih vrstah stročnic (navadni fižol, čičerika, leča, lupine, grah, bob).

Dne 5.12.2025 je potekal on-line ECPGR sestanek EVA Lettuce na katerem je bilo predstavljeno dosedanje delo v okviru genotipizacije za vrsto *L. serriola*. Prav tako so bile predstavljene novosti v okviru ECPGR delovne skupine za listnate zelenjavnice.

3.4 ZBIRKA HMELJA NA IHPS

V letu 2025 smo opravili vse predvidene naloge v skladu s potrjenim programom dela. Zbirko smo dopolnili s 16 novimi RGV hmelja, v Zbirki podatkov RGB smo uredili vnose za več kot 200 akcesij.

3.4.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.4.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka hmelja.

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	308 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	308
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	29 (10 iz terena, 19 sejančki) <i>(Število novih akcesij)</i>	35 (19 sejančki, 16 teren)
Preverjanje kalivosti akcesij	0	0
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	20 <i>Število vključenih akcesij</i>	200 (Eurisco)
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	0 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	7
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	60 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	60
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	29 novih vpisov, Pregledana zbirka podatkov RGB <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	16 novih vpisov, urejanje podatkov nad 200 akcesij
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	30 <i>Število ur</i>	30
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	2 <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	2
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	V skladu z najavo dogodkov	Čerenak - dogovori za urejanje podatkov v

	Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih	AEGIS; sodelovanje z ECPGR
--	---	----------------------------

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.4.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V nasadu ženskih in moških rastlin smo opravili vsa dela, predvidena v dobri agronomski praksi (Preglednica 3.4.2). Posadili smo divje hmelje, nabrane preteklo leto v Zasavju, 18 omenjenih genskih virov smo pred sajenjem testirali in potrdili, da niso okuženi z verticilijsko uvelostjo hmelja in CBCVd. Po opravljenih testih na odsotnost CBCVd in na *Verticillium nonalfalfae* smo v hmeljišče ženskih rastlin posadili vse vznikle rastline.

Preglednica 3.4.2: Izvedeni agrotehnični ukrepi v hmeljiščih SN2 in Plevna

Datum	Opis dela
22. 2. 2025	Oranje
5. 4. 2025	Kultiviranje in odoravanje
7. 4. 2025	Rez nasada
11. 4. 2025	Napeljava vodil
24. 4. 2025	Gnojenje: organsko gnojilo Vinodar
28. 4. 2025	Gnojenje: Silflor
29. 4. 2025	Kultiviranje
29. - 30. 4. 2025	Navijanje poganjkov
13. 5. 2025	Navijanje poganjkov
14. 5. 2025	Škropljenje z Aliette Flash
19. 5. 2025	Škropljenje z Aliette Flash
26. 5. 2025	Dognojevanje KAN, kultiviranje
27. 5. 2025	Osipanje
3. 6. 2025	Škropljenje z Aliette Flash
13. 6. 2025	Škropljenje z Aliette Flash
18. 6. 2025	Dognojevanje Urea, kultiviranje
24. 6. 2025	Osipavanje
25. 6. 2025	Škropljenje z Movento SC 100, Leponox plus, Folpan 80 WDG, Fructol
12. 7. 2025	Dognojevanje - KAN + Kultiviranje
21. 7. 2025	Setev podorine
21. 7. 2025	Škropljenje z Zafra AZT 250SC, Nissorun 10 WP, Siltac EC
30. 7. 2025	Škropljenje z Cuprablau Z, Vivando, Karate Zeon 5 CS, Agree WG, Orondis Evo
11. 8. 2025	Škropljenje z Revus, Siltac EC
21. 8. - 10. 9. 2025	Vrednotenje (ročno vzorčenje odbranih rastlin)
10. 9. - 13. 9. 2025	Obiranje

Slika 3.4.1: Med opazovanjem rastočih genskih virov v nasadu ženskih rastlin.

3.4.2.1 Zbiranje novih genskih virov hmelja – *in situ* identifikacija divjega hmelja

Oktober smo opravili terensko delo nabiranja RGV v Zasavju in sicer v okolici Trbovelj. Nabrali smo genske vire, ki so predstavljeni v Preglednici 3.4.3.

Preglednica 3.4.3: Seznam genskih virov hmelja, nabranih v letu 2025.

Oznaka vzorca	Spol	Nadmorska višina	Koordinata E	Koordinata N	Kategorija nabranega vzorca	Kraj nahajališča
GB 25/1		387	E05505255	N00112067	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/2		382	E05505278	N00111994	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/3		383	E05505285	N00111986	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/4	Ž	384	E05505290	N00111979	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/5		394	E05505317	N00112010	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/6	Ž	398	E05505323	N00111979	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/7	Ž	401	E05505322	N00111980	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/8	Ž	395	E05505278	N00112047	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/9	Ž	398	E05505309	N00112061	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/10	Ž	399	E05505308	N00112056	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/11	Ž	397	E05505320	N00112046	Storžki	Zasavje
GB 25/12		397	E05505330	N00112042	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/13	Ž	401	E05505344	N00112018	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/14		402	E05505344	N00112012	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/16		403	E05505368	N00111991	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/17		410	E05505392	N00111946	Sadike korenike	Zasavje
GB 25/18		406	E05505374	N00111965	Sadike korenike	Zasavje

Slika 3.4.2: Rastlina divjega hmelja v okolici Trbovelj (levo), izkopavanje sadike hmelja iz koreninskega dela hmeljne rastline (desno).

3.4.2.2 Ohranjanje genotipov v tkivni kulturi hmelja

Tekom leta smo petkrat (februar, maj, julij, oktober, november) predstavili na sveže gojišče 37 RGV hmelja: SRGB 3212, SRGB 7326, SRGB 2561, SRGB 3202, SRGB 3217, SRGB 2560, SRGB 3230, SRGB 2563, SRGB 2582, SRGB 2589, SRGB 3200, SRGB 3201, SRGB 3220, SRGB 3222, SRGB 3227, SRGB 3228, SRGB 2564, SRGB 2565, SRGB 2569, SRGB 2570, SRGB 2571, SRGB 2572, SRGB 2575, SRGB 2584, SRGB 2586, SRGB 2587, SRGB 2583, SRGB 3225, SRGB 3226, SRGB 2558, SRGB 3213, SRGB 3224, SRGB 2505, SRGB 3202, SRGB 3215, SRGB 3229, SRGB 2502. Prav tako smo vnesli vse nove RGV v Zbirko podatkov SRGB ter manjkajoče informacije za več kot 200 različnih akcesij.

3.4.3 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Opravili smo 60 osnovnih opisov akcesij, zbranih v genski banki hmelja.

3.4.4 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Pripravili smo letno poročilo o delu v letu 2024, vsa delna poročila o delu za leto 2025 ter program dela za leti 2025 in 2026. Korektno smo sodelovali pri strokovno tehnični koordinaciji z nosilko naloge.

3.4.5 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Sodelovali in spremljali smo aktivnosti v okviru delovne skupine ECPGR Crop Wild relatives za Wild Species Conservation in Genetic Reserves. Pripravili smo fenotipske podatke za 200 genskih virov hmelja, ki so bili poslani na ECPGR za vpis v EURISCO. Prav tako smo začeli z urejanjem podatkov za vključitev v AEGIS in pregled o akcijah hmelja v Zbirki podatkov RGB.

3.5 ZBIRKA JAGODIČJA (KIS in FKVB)

Delo na zbirki jagodičja na KIS in FKVB je potekalo po programu. V zbirki jagodičja na KIS ohranjamo akcesije različnih vrst jagodičastih rastlin, kot so ribezi, kosmulje, malinjak i dr. Prav tako so del zbirke rastline, ki smo jih zaradi posebnih lastnosti iz naravnih rastišč prestavili v kolekcijo. V letu 2025 je del divjih malinjakov propadel, v letu 2026 jih bomo nadomestili z novimi. Na FKVB se ohranja nasad akcesij malinjakov, eno akcesijo hranimo tudi v tkivni kulturi.

3.5.1 Zbirka jagodičja KIS

Zbirka jagodičja na Kmetijskem inštitutu Slovenije vključuje kolekcije starih sort posameznih jagodičastih rastlin, posamezne avtohtone ali udomačene rastline, ki so v posameznih lastnostih odstopale od povprečja in smo jih zato vključili v zbirko ter nekatere nove sorte. V letu 2025 je

Kmetijski inštitut Slovenije pridobil novo lokacijo, na kateri je postavil center za jagodičje Slovenije. V sklopu omenjene lokacije se bodo preizkušale nove ali nepoznane sorte različnih jagodičastih vrst. Prav tako bomo v Centru vzpostavili nasad genske banke v dveh oblikah – v tleh in v loncih. V letu 2025 smo tako postavili dvignjene grede za gensko banko jagodnjakov kamo bomo posadili in vključili v opazovanje vse štiri tipe avtohtonih jagodnjakov z dodatnim prostorom, ki nam bo omogočal vršenje kolobarja, ker bomo morali akcesije vsakoletno presajati. Prav tako smo uredili grede za sajenje genske banke malinjakov.

V zimskem času smo vse rastline, vključene v zbirko, primerno porezali, nato pa naprej tekom sezone izvajali vse potrebne tehnološke ukrepe. Kolekcijo smo skozi opazovanja ocenili in ovrednotili njene stanje. Ugotovili smo, da je precej akcesij propadlo. Zato bomo v letu 2026 celotno zbirko divjih malinjakov nambranih na znanih naravnih rastiščih zamenjali z novimi sadikami in jih posadili na dve lokaciji ter tako preprečili nove izgube akcesij. Kolekcijo kosmulj smo na novo vzpostavili v Centru za jagodičje. V sklopu ekspedicij smo spremljali na novi lokaciji *in situ* divje akcesije muškatne jagode (*Fragaria moscata* Duch.), trenutno imamo potrjeni že 2 lokaciji. Konec leta 2025 smo na pobudo, ki je prišla s strani Parka Strunjan, začeli s postopki za vpis strunjanske jagode v sortno listo kot ohranjalne sorte.

3.5.1.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.5.1.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka jagodičja KIS

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	165 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	152
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami.	Do 2 <i>Število novih akcesij</i>	2
Preverjanje kalivosti akcesij	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	0 <i>Števil vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	do 2 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	2
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis evidentiranih RGV <i>ex situ</i> : spremljanje osnovnih lastnosti rastline (fenofaze rasti in razvoja, lastnosti plodov, zdravstveno stanje).	do 2 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	2
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	do 5 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	2
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	do 2 <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	5
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	20 <i>Število ur</i>	20
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		

Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	1
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Spremljanje aktivnosti v okviru ECPGR <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	Komunikacija e-pošta, prijava projekta

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.5.1.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V letu 2025 smo pri jagodičastih sadnih vrstah nadaljevali z ohranjanjem obstoječih akcesij v zbirki jagodičja na Kmetijskem inštitutu Slovenije (*ex situ*), pri čemer smo po potrebi izvajali tudi njihovo pomlajevanje in nadomeščanje z novimi rastlinami. Hkrati smo okrepili aktivnosti na področju zbiranja in evidentiranja novih virov rastlin, pri čemer smo vzpostavili novo lokacijo za sistematično zbiranje potencialnih akcesij ter začeli z njihovim natančnim popisom in spremljanjem. V naravnem okolju smo pridobili nove podatke o rastiščih malinjakov, evidentirali smo dodatno rastišče muškarnega jagodnjaka. Nadaljevali smo tudi s spremljanjem izbranih vrst, ki zahtevajo specifične rastne pogoje (npr. borovnica, brusnica, muškarni jagodnjak), predvsem v njihovih naravnih habitatih, kjer smo po možnosti širili nabor lokacij. Za dolgoročno ohranjanje in raziskave smo vzpostavili nov nasad, namenjen vključevanju naravnih vrst jagodnjakov, pri čemer je zasnova prilagojena tudi zahtevam kolobarjenja, ki je ključnega pomena za trajnostno pridelavo jagod. V okviru upravljanja zbirke smo skozi celotno leto izvajali vse ključne tehnološke ukrepe (rez, gnojenje, pletev, privezovanje, obiranje), ki zagotavljajo ustrezno ohranjanje in vitalnost rastlinskih virov.

Slika 3.5.1.1: Naravno rastišče malinjaka (foto: N. Cvelbar Weber)

3.5.1.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

V zbirki kosmulje imamo skupno 20 sort. Od tega je 14 sort, kjer so grmi starejši od 30 let, 3 sorte so stare 9 let in 3 sorte 4 leta. Sorte, pridobljene v zadnjem obdobju, izvirajo iz starejših žlahtniteljskih programov. Zaradi dolge življenjske dobe in posledično slabše vitalnosti posameznih rastlin je del sort postopoma propadel, tako da nam je trenutno v nasadu uspelo ohraniti le 10 sort, pri čemer za vsaj 3 sorte še obstaja možnost dodatnega razmnoževanja s pomočjo grobanja. V letu 2025 razmnoževanje ni bilo uspešno, saj so zaradi neugodnih vremenskih razmer propadle mlade sadike. Sorte, ki so ključnega pomena za ohranjanje zbirke, smo zato delno že nadomestili z novim sadilnim materialom, z nadomeščanjem pa bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Nove sadike bomo vzpostavili v okviru novega nasada v Centru za jagodičje, kjer so zagotovljeni ustrezni pogoji, vključno z urejenim namakanjem in potrebno infrastrukturo, kar bo omogočalo bolj zanesljivo razmnoževanje in dolgoročno ohranjanje genskih virov. Pri ribezu smo v času rezi izvajali razmnoževanje s potaknjenci pri akcesijah, kjer je zaradi propadanja ostala le posamezna rastlina. Del razmnoževanja je bil uspešen, vendar smo kljub temu izgubili 2 akcesiji, ki ju ni bilo mogoče ohraniti.

Slika 3.5.1.2: Nov nasad genskih virov lokacija Center za jagodičje Slivnica pri Mariboru

3.5.1.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

V letu 2025 smo začeli z opisovanjem in vrednotenjem akcesij jagodnjakov v kolekciji po CPVO deskriptorjih (CPVO-TP/040/2 iz leta 2009). Osnovni opis in vrednotenje smo izvedli pri sortah Strunjanska jagoda in Clery.

3.5.1.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Pripravili smo vsa redna fazna poročila o delu v letu 2025 in programa dela za leti 2025 in 2026. Za dopolnjevanje podatkov o akcesijah v Zbirki podatkov RGB smo se sestali na dveh sestankih. Preverjanje podatkov v Zbirki podatkov RGB smo izvedli v jesenskem času. Vnos novih akcesij bomo izvedli v letu 2026.

3.5.1.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

V obravnavanem obdobju smo izvajali aktivnosti za prenos znanja in ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjanja rastlinskih genskih virov. Študentom smo predstavili zbirko jagodičja ter pomen ohranjanja in trajnostne rabe genskih virov v praksi. Na predavanju za Sadjarsko društvo Ljubljana smo predstavili aktivnosti, povezane z zbiranjem, ohranjanjem in razmnoževanjem jagodičastih sadnih vrst ter izzive, s katerimi se pri tem srečujemo.

3.5.1.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Aktivno smo sodelovali z mednarodnimi omrežji na področju rastlinskih genskih virov, zlasti v okviru ECPGR. Sodelovali smo pri pripravi in uspešni prijavi mednarodnega projekta *BerryTraits – Collaborative action for developing trait descriptors for berry genetic resources in Europe*, katerega cilj je razvoj enotnih deskriptorjev za vrednotenje genskih virov jagodičja na evropski ravni. V projekt je vključenih 20 partnerjev iz različnih raziskovalnih in strokovnih institucij, genskih bank, univerz ter drugih organizacij po Evropi. Kmetijski inštitut Slovenije sodeluje kot zunanji partner v skupini za ameriško borovnico (*Vaccinium* spp.), kjer prispeva strokovno znanje ter izkušnje z ohranjanjem in vrednotenjem genskih virov jagodičastih sadnih vrst. Sodelovanje v projektu predstavlja pomemben korak k boljšemu povezovanju slovenskih aktivnosti na področju RGV v mednarodni prostor ter k razvoju skupnih metodologij in standardov.

3.5.2 Zbirka jagodičja FKBV

Akcesije hranimo v kolekcijskem nasadu na posebej ograjenem območju posestva Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, namenjenem genski banki. Zbirka vključuje divje (Slika 3.5.2.2), poldivje in kultivirane genotipe malinjakov.

3.5.2.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.5.2.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka jagodičja FKBV

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	39 akcesij <i>Število (skupno število akcesij)</i>	39
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	0 <i>Število novih akcesij</i>	0
Preverjanje kalivosti akcesij	/ <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	/ <i>Števil vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	Glede na povpraševanje <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	/ <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	do 5 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	5
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	do 5 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	5
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	Pregledana in dopolnjena Zbirka podatkov RGB <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	0
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	do 10 ur <i>Število ur</i>	10
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		

Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 dogodek Število predavanj in število prispevkov	1
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	/ Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih	1

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.5.2.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V kolekciji jagodičja znotraj zbirke FKBV v Pivoli pri Mariboru smo vzdrževali nasad malinjakov z rednim pletjem, košnjo v medvrstnem prostoru, opravili smo zimsko rez in pognojili rastline.

Zbiranje avtohtonega genskega materiala malinjakov poteka s presajanjem iz naravnega okolja oz. vrto. V letu 2025 zbirke malinjakov nismo dopolnjevali.

Slika 3.5.2.2: Akcesija divje maline v naravnem rastišču na območju Hočko Pohorje, razmnožena in prenešena v gensko banko (SRGB 3602)

3.5.2.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Nadaljevali smo s postopkom razmnoževanja malinjakov v tkivnih kulturah. Po uspešni začetni fazi mikropogajanja (razkuževanje rastlinskega materiala) in optimizaciji sestave gojišča za optimalno rast, smo nadaljevali z ohranjanjem in razmnoževanjem malinjaka v tkivni kulturi. Akcesij v nasadu nismo razmnoževali.

3.5.2.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Naredili smo osnovno opis in vrednotenje plodov pri petih akcesijah: SRGB 3601, SRGB 7414, "Meško", "Kovačec" in "Aleksandra" po deskriptorjih UPOV (UPOV, TG/43/7, GENEVA 2003). Naredili smo fotografije plodov analiziranih akcesij (Slika 3.5.2.4). Izmerili oz. določili smo dolžino in širino ploda, razmerje med dolžino in širino, obliko ploda, premer plodiča, izmerili barvo in trdoto, sijaj, spojenost s strženom in stehali maso desetih plodov brez stržena. Vzorke plodov smo liofilizirali in shranili na minus 80 °C za kasnejše kemijske analize (npr. vsebnost sladkorjev, antocianinov, antioksidativni potencial itd.).

Slika 3.5.2.4: Slike plodov akcesije malinjaka Aleksandra.

Preglednica 3.5.2.2: Osnovni opis 5 akcesij malinjakov. Deskriptorji povzeti po: UPOV, Guidelines for conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of raspberry (*Rubus idaeus*).

Akcesija	Datum vzorčenja	Dožina ploda (mm)	Širina ploda (mm)	Razmerje dožina/širina	Oblika ploda (33)	Priemer ploščica (34)	Barva (35)(U/a/b)	Trdota (37)	Stiven (38)
Aleksandra	15.07.2025	14,12	15,07	0,936960849	3	4,24	30,64/33,09/17,23	0,36	W
		17,8	18,17	0,979636764	3	4,76	25,84/33,06/14,14	premekhi	/
		14,5	18,44	0,786334056	3	4,62	30,35/32,11/14,52	premekhi	/
		17,25	19,13	0,901725039	3	4,4	26,90/26,63/10,93	premekhi	/
		20,5	18,83	1,088688263	3	4,11	28,21/22,08/7,79	premekhi	/
		19,49	20,42	0,954456415	3	4,09	30,63/29,54/9,9	premekhi	/
		19,97	20,24	0,986660079	3	4,17	28,84/30,90/12,91	premekhi	/
		16,64	17,04	0,976525822	3	3,91	23,28/31,02/13,94	premekhi	/
		18,23	16,91	1,078060319	3	4,01	28,93/24,33/10,92	premekhi	/
		15,99	16,3	0,980981595	3	3,92	30,95/36,31/18,09	0,025	M
Meško	14.07.2025	14,3	14,94	0,957161981	3	3,9	25,01/25,18/11,77	0,025	M
		16,96	16,41	1,033516149	3	3,94	26,21/34,53/15,18	0,025	M
		14,51	15,57	0,93192036	3	3,71	26,85/31,59/14,44	0,01	M
		15,9	16,33	0,973668096	3	3,72	27,61/30,98/14,97	0,026	M
		14,48	15,05	0,962126246	3	3,61	25,89/27,60/11,50	0,016	M
		18,42	15,48	1,189922481	3	3,42	30,94/38,54/20,45	0,045	S
		15,88	16,51	0,961841308	3	3,63	31,47/36,41/17,81	0,026	M
		15,27	16,47	0,927140255	3	3,44	28,97/35,17/17,67	0,042	S
		16,13	16,59	0,972272453	3	3,55	24,66/26,41/10,47	0,01	M
		13,71	14,2	0,965492958	/	3,85	31,82/37,64/19,51	/	/
Kovačec		11,28	16,19	0,696726374	/	3,36	36,78/41,41/22,81	/	/
		12,26	14,29	0,857942617	/	3,78	32,99/37,12/19,29	/	/
		12,37	13,22	0,93570348	/	3,87	31,09/36,25/18,79	/	/
		12,27	14,25	0,861052632	/	3,05	31,47/34,64/17,46	/	/
		11,75	13,73	0,85579024	/	3,47	36,65/37,89/19,94	/	/
		11,89	14,01	0,848679515	/	3,26	35,46/36,30/22,85	/	/
		11,63	14,89	0,781061115	/	3,55	30,70/30,31/13,60	/	/
		11,49	14,05	0,817793594	/	3,51	31,63/37,84/18,48	/	/
		18,01	18,31	0,983615511	3	4,18	27,18/26,98/11,50	0,017	/
		15,48	17,72	0,873589165	2	4,71	32,91/34,84/16,75	/	/
7414	15.07.2025	17,12	16,81	1,018441404	3	4,56	28,54/25,50/11,02	/	/
		16,52	17,62	0,937570942	3	4,86	28,71/27,68/12,06	/	/
		17,25	17,63	0,978445831	3	3,93	26,53/30,65/13,19	0,018	/
		18,38	19,47	0,944016436	3	4,12	26,98/26,30/10,79	0,019	/
		14,11	16,22	0,869913687	2	3,71	35,85/27,41/13,41	/	/
		14,59	16,56	0,881038647	2	3,82	32,17/35,99/19,01	/	/
		17,47	16,42	1,063946407	2/3	4,24	25,07/25,14/10,55	/	/
		13,63	14,27	0,955150666	2	4,3	30,24/30,36/14,85	/	/
		12,18	14,91	0,816901408	2	2,87	21,96/35,26/14,34	/	/
		11,27	15,49	0,727566172	2	2,57	17,54/28,55/8,82	/	/
3601	15.07.2025	14,33	17,18	0,83410943	2	3,09	20,48/30,79/11,16	/	/
		11,68	14,01	0,833690221	2	2,65	20,29/26,18/8,87	/	/
		12,61	16,23	0,776956254	2	2,7	19,84/28,01/9,12	/	/
		11,86	13,75	0,862545455	2	2,9	20,27/27,55/9,19	/	/
		11,89	15,27	0,77865095	2	3,33	22,92/34,17/16,06	/	/
		11,1	14,38	0,771905424	2	2,87	19,90/25,61/9,17	/	/
		11,32	16,45	0,688145897	2	3,06	19,41/23,84/7,26	/	/
		12,8	16,44	0,778588808	2	3,02	20,90/27,63/9,32	/	/

3.5.2.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

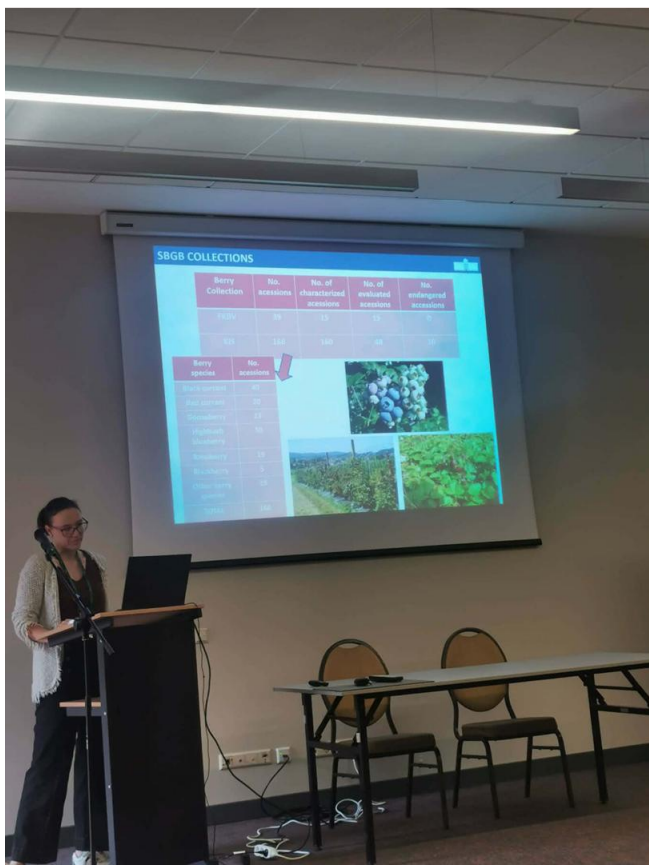
Napisali smo končno poročilo za delo v letu 2024, štiri fazna poročila za leto 2025 in pripravili program dela za leti 2025 in 2026.

3.5.2.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Redno smo se udeleževali sestankov JSRGB. V sklopu študijskih programov Agrikultura in okolje, Agronomija – okrasne rastline, zelenjava in poljščine in Ekološko kmetijstvo, ki jih izvajamo na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, Univerza v Mariboru, so bila opravljena predavanja o pomenu rastlinske genske banke, o načinih hranjenja genskih virov in organizaciji JSRGB v Sloveniji. Študentje študijskega programa Agronomija, Univerze na Primorskem so v juniju 2025 obiskali gensko banko FKBV, kjer so si ogledali nasad in se seznanili s pomenom in delom hranjenja genskih virov.

3.5.2.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Redno smo spremljali objave in dogodke skupine ECPGR za jagodičje. V juniju 2025 se je kolegica Tina Ternjak, FKBV, udeležila letnega srečanja skupine za jagodičje v Litvi, kjer je predstavila naše skupno delo.

Slika 3.5.2.7: Predstavitev dela genske banke jagodičja na letnem srečanju ECPGR skupine za jagodičje v Litvi, 18. 6. 2025.

3.6 ZBIRKA VINSKE TRTE (KIS in FKBV)

Genske vire vinske trte ohranjamo v okviru zbirk KIS in FKBV. Delo v letu 2025 je potekalo po zastavljenem programu in brez posebnosti.

3.6.1 Zbirka vinske trte KIS

Akcesije vinske trte rodu *Vitis* ssp. iz zbirke KIS ohranjamo na štirih lokacijah: v Vipavi (Pouzelce, Slap), Kromberku (Ampelografski vrt), Kopru (Prade) in Litmerku (STS Ivanjkovci). V vinogradih se hrani skupno 158 akcesij, od tega je 135 GV lokalnih starih sort posajenih v kolekcijskem vinogradu na Pouzelcah. V Zbirko podatkov RGB - vinska trta KIS je trenutno vpisanih 90 akcesij vinske trte rodu *Vitis* sp. Akcesija Sipa, SRGB 4459, se v vinogradu ne ohranja več. Na vseh lokacijah v vinogradih trenutno hranimo skupno 158 akcesij vinske trte. Za 16 različnih sort vinske trte ohranjamo 39 akcesij selekcioniranih slovenskih klonov. Akcesije selekcioniranih klonov se ohranjajo na dveh lokacijah: i) v Ložah pri Vipavi, vinograd vzdržuje in oskrbuje STS Vrhpolje, KGZ Nova Gorica ter ii) v Litmerku, kjer vinograd vzdržuje in oskrbuje STS Ivanjkovci, KGZ MB, v sklopu naloge JS Selekcija vinske trte. Preostale akcesije (119) starih oz. lokalnih sort vinske trte so posajene v vinogradu v Ložah pri Vipavi (Pouzelce). Vinograd v Ložah pri Vipavi (Pouzelce) upravlja in oskrbuje STS Vrhpolje, KGZ NG. Za zagotavljanje trajnostne rabe RGV kopije akcesij hranimo kot kopije na lokacijah v Kromberku (Ampelografski vrt) in Kopru (Prade). V sklopu naloge JSRGB za vinsko trto pri posameznih akcesijah vrednotimo izbrane O.I.V. deskriptorje za vinsko trto, spremljamo rast in razvoj, dozorevanje grozdja ter vrednotimo osnovne parametre kakovosti grozdja in vina.

3.6.1.0 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.6.1.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka vinske trte KIS

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	Do 158 <i>Število (skupno število akcesij)</i>	158
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	Do 2 <i>(Število novih akcesij)</i>	0
Preverjanje kalivosti akcesij	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	Do 2 <i>Število vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	0 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	Do 2 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	20 GV (OIV deskriptorji)
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	Do 2 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	20 GV (OIV deskriptorji)
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	Vnos do 68 novih, še ne vpisanih akcesij <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	68 akcesij je pripravljenih za vnos v zbirko
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	24 <i>Število ur</i>	24
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		

Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	Do 1 Število predavanj in število prispevkov	2
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Do 1 Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih	1

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.6.1.1 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V Zbirko podatkov RGB - vinska trta KIS je trenutno vpisanih 90 akcesij vinske trte rodu *Vitis* sp, v Excel preglednici imamo zbrane podatke tudi za ostalih 68 GV. Primarno se večina akcesij, ki so vpisane v Zbirko podatkov rastlinski genskih virov za vinsko trto, hrani v kolekcijskem nasadu v Ložah pri Vipavi (Pouzelce), tu je posajenih 200 različnih GV. Slovenski kloni sort pa se hranijo v baznih vinogradih na Slapu pri Vipavi ter v Litmerku (Ivanjkovci). V baznem vinogradu na Slapu pri Vipavi se hranijo slovenski kloni sort: Zelen, Pinela, Rebula, Malvazija, Barbera ter Refoš ter v Litmerku: Sauvignon, Radgonska ranina, Dišeči traminac, Laški rizling, Šipon, Beli pinot, Chardonnay, Renski rizling, Žametovka in Ranfol. Za oskrbo nasada v Pouzelcah imamo sklenjeno pogodbo s KGZS-KGZ Nova Gorica. Oskrba nasadov na drugih lokacijah ni sofinancirana iz sredstev JSRGB. Poleg omenjenih lokacij se nekatere izmed starih sort/akcesij ohranjajo še v Kromberku (Ampelografski vrt; varnostna kopija) ter Kopru (Prade; varnostna kopija).

3.6.1.2 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Akcesij starih lokalnih sort nismo razmnoževali. Podatki o razmnoževanju slovenskih klonov se hranijo v sklopu JS Vinogradništvo Selekcija vinske trte v v.d. Podravje in Posavje ter Selekcija vinske trte v v.d. Primorska.

3.6.1.3 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Rast in razvoj trte smo spremljali po BBCH skali Lorenz et. al. 1994 pri vseh akcesijah posajenih v vinogradu v Ložah pri Vipavi (Pouzelce) in v baznem vinogradu. Med opisanimi genskimi viri so bili: Rumeni muškat VCR 10, Tamjanika, Momjanski muškat, Muškat Vili, Muškat ottonel, Rumeni muškat – Goričko, neznana sorta Gec, Sladkočrn, Cundra, Števerjana, Modra frankinja, NN sorta Šalamenci – Meunier, Medena glava (Danijela), Belina debela, Verduc, Rečigla, Petersiljasta žlahtnina, Belina pregara, Belina drobna in Bontempa. Sorte smo ovrednotili z 47 OIV deskriptorji.

V sklopu ostalih projektov in nalog JS Vinogradništvo so bile akcesije še dodatno vrednotene (vinifikacija). Financiranje je potekalo tako iz nalog JS Vinogradništvo Selekcija vinske trte kot iz Razvojnega stebra stabilnega financiranja Kmetijskega inštituta Slovenije (financiran s strani Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije).

3.6.1.4 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Zbirka podatkov je bila dopolnjena z 68 vpisi akcesij, sam vnos v Zbirko podatkov RGB se je zaradi administrativnih težav pri urejanju dostopa zamaknil.

Na ohranjevalno sortno listo smo v sodelovanju z JS Vinogradništvo vpisali osem lokalnih sort: Danijela, Vrtovka, Planinka, Volovnik, Guštana, Cundra, Čedajc in Gnjet.

3.6.1.5 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Pripravili smo prispevek z naslovom 'Predstavitev zbirke genske banke vinske trte na Kmetijskem inštitutu Slovenije v okviru JSRGB: Dosedanje delo in pogled v prihodnje' na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov.

Predstavili smo svoje delo o ohranjanju genskih virov na dnevu odprtih vrat STS Vrhpolje dne 27. 8. 2025.

3.6.1.6 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Udeležili smo se webinarja z naslovom 'Increasing the efficiency of conservation of *Vitis sylvestris* genetic resources in Europe' v organizaciji ECPGR, kateri je bil zaključek projekta *Sylvestris*.

3.6.2 Zbirka vinske trte FKBV

Vse aktivnosti so potekale po zastavljenem programu dela za leto 2025. Dodatno smo razmnožili 10 akcesij in nadaljevali aktivno sodelovanje z inštitutom JKI – Nemčija na področju DNK analiz avtohtonih sort. Monitoring in dopolnjevanje akcesij avtohtonih sort in *V. Sylvestris* vinske trte sta še v teku.

3.6.2.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.6.2.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Zbirka vinske trte FKBV

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Hranjenje in oblikovanje osnovne zbirke RGV in zbirke za izmenjavo	295 akcesij <i>Število (skupno število akcesij)</i>	295 akcesij
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	Do 2 <i>(Število novih akcesij)</i>	2 akcesiji
Preverjanje kalivosti akcesij	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Vključitev akcesij v večstranski sistem MLS in v AEGIS	0 <i>Število vključenih akcesij</i>	0
Izdani SMTA	0 <i>Število izdanih dokumentov</i>	0
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanje akcesij po prednostnih nalogah opredeljenih v letnem programu dela za ohranjanje akcesij in izmenjavo	Do 10 <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	10 akcesij
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	Do 2 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	Do 2 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	Do 2 <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	0
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	Do 10 <i>Število ur</i>	vsaj 10
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 dogodek <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	2 dogodka
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	0	1

	Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih	
--	---	--

Opomba: Tabela je enotna za vse zbirke JSRGB. Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

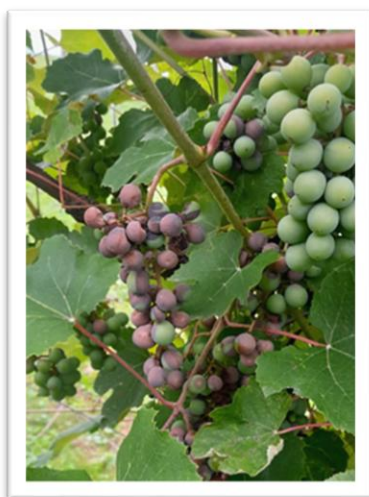
*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.6.2.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV

V sklopu zbiranja, evidentiranja in ohranjanja RGV vinske trte FKBV smo tudi v letu 2025 na terenu opravili veliko število ogledov starih vinogradov. Označili smo potencialne kandidate še neodkritih avtohtonih sort in jemali vzorce za DNK analize na JKI – Geilweilerhof Nemčija. V vinogradu genske banke na Meranovem smo strokovno izvedli vsa potrebna dela (zimski rez, popravilo armature in vezanje trsov, zelena dela, zaščita pred boleznimi, mulčenje) za ohranjanje vseh 295 akcesij. Izvedli smo tudi korekcijsko dognojevanje šibko rastočih trsov. Zbirko smo dopolnili z dvema novima akcesijama. V osnovni zbirki RGV na Meranovem smo v letu oskrbovali in hranili 295 akcesij.

Slika 3.6.2.2: GB vinske trte Meranovo: poškodbe od toče - avgust 2025 (foto: Borut Pulko)

Slika 3.6.2.3: GB vinske trte Meranovo: pojav črne grozdne gnilobe – julij 2025 *Guignardia bidwellii* (Ellis) Viala in Ravaz (foto: Borut Pulko)

3.6.2.3 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Za namen razmnoževanja in ohranjanja RGV vinske trte FKBV smo v letu 2025 razmnožili, posadili v lončke in oskrbovali več kot 10 akcesij (za vsako akcesijo po 5 ponovitev). Pri potrjenih kandidatih

najdenih avtohtonih sort vinske trte smo v zimskem času vzeli cepiče in jih pripravili za razmnoževanje v letu 2026.

3.6.2.4 Osnovno opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

V letu 2025 nismo izvedli nobenega osnovnega opisa akcesij vinske trte.

3.6.2.5 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Kot je bilo predvideno z letnim programom, smo v letu 2025 opravili več kot 10 administrativno tehničnih ur. V sklopu teh ur smo pripravili zaključno poročilo za 2024 in 4 fazna poročila za 2025. Pripravili smo tudi programa za leti 2025 in 2026.

3.6.2.6 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki

Za študente FKBPV, študijski program Vinogradništvo, vinarstvo in sadjarstvo (1. Letnik) in Agrarna ekonomika in razvoj podeželja (2. letnik) smo v mesecu oktobru izvedli predavanje z naslovom: Predstavitev in pomen GB vinske trte Meranovo.

V letu 2025 so bila objavljena tudi naslednja dela (prispevki, predavanja), ki so povezana z RGV vinske trte Meranovo:

1. LUTHAR, Zlata, OSTERC, Gregor, USENIK, Valentina, CESAR, Tjaša, ŠTAJNER, Nataša, JAKŠE, Jernej, JEŽ KREBELJ, Anastazija, VRŠIČ, Stanko, ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka, PULKO, Borut, ŠUKLJE, Katja. Genotipizacija jablane, hruške in vinske trte ter izbor akcesij za oblikovanje jedrnih zbirk : poročilo o izvedeni storitvi : za 2. fazo oziroma končno poročilo: potrjeno : Ljubljana, 24. marec 2023. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 2025. 15 str., tabele. [COBISS.SI-ID 240282115]
2. PERKO, Andrej, PULKO, Borut, VRŠIČ, Stanko. Genska banka vinske trte UC Meranovo, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede. V: ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka (ur.), SINKOVIČ, Lovro (ur.). 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov : zbornik : Ptuj, 5. junij 2025. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije, 2025. Str. 38-39. ISBN 978-961-6998-88-8. [COBISS.SI-ID 243532291]
3. VAUPOTIČ, Tanja, JEŽ KREBELJ, Anastazija, VRŠIČ, Stanko, RUSJAN, Denis. Novosti selekcije in introdukcije v Podravju in Posavju ter izkušnje s tolerantnimi sortami : predavanje za Dan odprtih vrat STS Ivanjkovci, 20. 8. 2025. [COBISS.SI-ID 262306307]
4. WIDZ, Daniel, PERKO, Andrej, ROQUES, Maryline, LAUCOU, Valérie, VRŠIČ, Stanko, PAVLOUSEK, Pavel, LACOMBE, Thierry, RÖCKEL, Franco. Parentage and origin of the grapevine cultivar 'Jutizenka' based on SSR markers. Vitis : Journal of grapevine research. 2025, vol. 46, article 17, str. 1-5, 2 str. pril., ilustr. ISSN 2367-4156. <https://ojs.openagrar.de/index.php/VITIS/article/view/18102>, DOI: 10.5073/vitis.2025.64.17. [COBISS.SI-ID 260636419]
5. ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka, LUTHAR, Zlata, OSTERC, Gregor, VERBIČ, Janko, BARIČEVIČ, Dea, JEŽ KREBELJ, Anastazija, ŠANTAVEC, Igor, USENIK, Valentina, UGRINOVIČ, Kristina, ZEMLJIČ, Andrej, ŠUKLJE, Katja, LUKAČ, Branko, VRŠIČ, Stanko, FERANT, Nataša, PERKO, Andrej. Pregled, inventarizacija in monitoring rastlinskih genskih virov, ki so pomembni za prehrano in kmetijstvo in se ohranjajo in situ na kmetijskih gospodarstvih : poročilo o izvedeni storitvi : 2. faza oziroma končno poročilo, potrjena verzija. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije, 2025. 1 zv. (loč. pag.), ilustr. [COBISS.SI-ID 245900291]
6. JEŽ KREBELJ, Anastazija, VRŠIČ, Stanko. Vinska trta : zbirke rastlinskih genskih virov : dosedanje delo in pogled v prihodnje : predstavitev na 9. posvetovanju o hranjenju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, Ptuj, 5. jun. 2025. [COBISS.SI-ID 262324227]

3.6.2.7 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Aktivno smo sodelovali z Inštitutom JKI-Nemčija (DNK analiz-akcesij vinske trte – avtohtone sorte). Sodelovanje z združenjem JPCGR.

3.7 NALOGE ZA SPODBUJANJE OHRANJANJA IN PONOVLNE UPORABE LOKALNIH SORT IN POPULACIJ

Naloge izvajamo na Infrastrukturnem centru Ptuj, ki ima dolgoletno tradicijo žlahtnjenja kmetijskih rastlin. Vzgojene so bile že številne slovenske sorte vrtnin, poljščin, žit in krmnih rastlin, katerih izvorno dednino predstavljajo tudi avtohtoni genski viri. Prav tako ima IC Ptuj dolgo tradicijo na področju semenarstva in razvito vzdrževalno selekcijo slovenskih lokalnih sort kmetijskih rastlin. V letu 2025 smo nadaljevali s pregledom stanja in pripravo evidenc shranjenih vzorcev RGV/sort in pregledom kmetij, kjer še ohranjajo stare slovenske sorte. Nadaljevali smo z oskrbo akcesij česna, ki se hranijo na IC Ptuj. Akcesije ohranjamo z vegetativnim razmnoževanjem, zato moramo setev opraviti vsako jesen. Posadimo samo izbrane čebulice posamezne akcesije, ki so vizuelno zdrave in čim večje. V okviru nalog za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij smo nadaljevali z razmnoževanjem izbranih lokalnih sort. V začetku vegetacije nam je velike težave povzročala divjad, ki je nekatere posevke fižola na prostem popolnoma uničila. Potem se je čez poletje stopnjevala suša in velika vročina. Tudi vremenske neprilike so povzročile največ škode na posevkih fižolov. Uspešna pa je bila pridelava v zavarovanih prostorih (mrežniki in rastlinjaki). Žal smo tukaj omejeni s površino posameznih pokritih prostorov in številom le-teh. V prihodnje bi bilo smiselno načrtovati postavitev dodatnih pokritih površin, saj bi s tem zagotovili uspešno pridelavo semen visokih vzgojnih stopenj. V mrežnikih so rastline zavarovane pred divjadjo, vremenskimi neprilikami, prav tako pa so redno oskrbovane z vodo. Mrežniki omogočajo tudi nujno potrebno izolacijo med rastlinami različnih sort iste vrste, kar je eden glavnih pogojev pri semenski pridelavi. Polja fižolov na prostem bi bilo proti divjadi potrebno zavarovati z ograjo ali s pomočjo električnega pastirja. Končali smo osnovne opise akcesij fižolov in solat. Proti koncu leta 2025 smo podali predlog prodaje pridelanega semena v zadnjih treh letih. Za namene ozaveščanja javnosti in izobraževanja ciljnih skupin obiskovalcev smo zasnovali demonstracijski vrt. Vrt je bil zasnovan in posajen s slovenskimi lokalnimi sortami vrtnin in poljščin, za popestritev smo dodali akcesije nizkih fižolov, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB. Demonstracijski vrt je obiskalo večje število študentov in dijakov, ki so si v okviru učnega programa ogledali poskusna polja na Ptuj. Osrednji dogodek je bil 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov. Dogodek je bil organiziran meseca junija 2025 v sodelovanju s KGZ Ptuj. Strokovnim predavanjem je sledil strokovno vođen ogled demonstracijskega vrta na KIS IC Ptuj. V zimskem času smo dokončali čiščenje semen iz pridelave 2025. Semena so bila uradno povzorčena in opravljene analize kakovosti v akreditiranem laboratoriju.

3.7.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.7.1: Doseženi cilji v letu 2025 - Naloge za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>ex situ</i>		
Pregled stanja in evidentiranje RGV	30 <i>Število pregledanih in evidentiranih RGV</i>	V pregled smo vključili akcesije fižolov, solat in zelja. Zaradi vročine in suše je veliko vzorcev propadlo, zelje pa ni zvililo glav
Priprava RGV za srednjeročno in/ali dolgoročno hranjenje in vključitev v zbirko RGV	10 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Narejen izbor 10 akcesij
Dopolnjevanje zbirke z novimi akcesijami	Do 2 <i>Število novih akcesij</i>	Pridobili smo vzorec koruze in fižola. Zaradi ekstremnih pogojev – vročina rastline niso naredile semen
Preverjanje kalivosti akcesij	10 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Zbiranje in evidentiranje RGV <i>in situ</i>		

Pregled ohranjanja RGV na kmetijah v okolici Ptuja	Pregled kmetij na območju Slovenskih goric, Kozjanskega in Goričkega, udeležba na Izmenjalnicah semen	Navezali smo stike s kmetijo Križnik na Kozjanskem in s člani združenja EKO-ci zaradi zbiranja informacij o RGV na kmetijah
Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV		
Razmnoževanja RGV	20 akcesij česna <i>Število razmnoženih akcesij v letu (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Akcesije česnov so bile pregledane in del semena je bil premeščen na lokacijo v Jablje. Na Ptuj smo v jeseni posadili manjši vzorce akcesij zaradi promocije.
Analiza in predlog seznama lokalnih sort za pridelavo v letu 2024 ter predlog izbora sort, za katere bi bilo treba zagotoviti dodatnega vzdrževalca	Pregledanih do 100 sort, izbranih 18 sort <i>Število pregledanih sort, število izbranih sort za vzpostavitev pridelave</i>	Izbranih 18 lokalnih sort je uspešno opravilo testiranje, v letu 2025 smo prejeli odločbe o vpisu dodatnega vzdrževalca KIS.
Razmnoževanje semenskega materiala premalo uporabljenih vrst oz. lokalnih sort, zlasti zelenjadnic kategorije standardno seme	Dvoletnice (setev jeseni 2024): 4 sorte česna, do 2 sorte strniščne repe, 2 sorte zelja in 2 sorti pire; Enoletnice: 3 sorte fižola, 3 sorte paprike, 1 sorta soje, 6 sort solate in 1 šalotke in 2 sorte prosa Dvoletnice (setev jeseni 2025): korenje Ljubljansko rumeno in motovilec Pomladin; seznam dopolnimo glede na uspešnost pridelave tekom vegetacije <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	Setve so bile opravljene po planu. Rastline so dobro uspevale. Sproti smo opravljali vzdrževalna dela in zaščito pred plevami, boleznimi in škodljivci. Največje težave smo imeli pri fižolih z divjadjo, potem pa z vročino in sušo. Rastline česna sorte Haloški so preko zime v celoti propadle.
Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih		
Osnovni opis akcesij (osnovna karakterizacija)	Do 20 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	20 akcesij česna; Opis vzorcev, pridobljenih v okviru zbiranja
Osnovno vrednotenje akcesij (osnovna evalvacija)	0 <i>Število (v poročilu navedba dejanskih akcesij)</i>	0
Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV (podatki, programi, poročila)		
Zbirka podatkov RGB	20 <i>Število vpisov ali popravkov in dopolnitev v Zbirki podatkov RGB</i>	Zaradi težav z dostopom do aplikacije še ni bilo izvedeno
Sodelovanje pri pripravi programov, poročil in strokovno-tehnični koordinaciji	Do 10 <i>Število ur</i>	10 ur
Ozaveščanje javnosti in mednarodno sodelovanje		
Demonstracijski vrt lokalnih sort za prenos znanja	Zasnova poskusa za leto 2025 vključno s planom ogledov in izobraževanj	Vrt smo posejali in zasadili z lokalnimi sortami; v maju in juniju si je vrt ogledalo več skupin obiskovalcev. <i>(podrobnosti v tekstu)</i>
Ozaveščanje javnosti – predavanja, prispevki	1 dogodek – odprti dnevi; obiski za dijake in študente kmetijske stroke po predhodni najavi, obiski raznih društev po	Osrednji dogodek je bil 9. Posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, 2025,

	predhodni najavi, vključevanje v dogodke v okvirju JS Poljedelstvo in projekta Cyrsit, Možnost ogleda poskusnih posevkov in semenske pridelave od maja konca septembra 2025. <i>Število predavanj in število prispevkov</i>	obiskali so nas študenti iz BF iz Ljubljane, FKBV Maribor in Univerze na Primorskem. Dijaki srednjih kmetijskih šol iz Maribora in Ptuja <i>(podrobnosti v tekstu)</i>
Mednarodno sodelovanje (poročila, FAO, ECPGR)	Sodelovanje v okviru ECPGR, FAO, idr. na področju nalog, ki jih izvajamo v okviru nalog za spodbujanje ohranjanja <i>Obseg in opis sodelovanja po sodelavcih</i>	Redno spremljanje aktivnosti (ECPGR) (JŠ Vozlič)

3.7.2 Zbiranje in evidentiranje RGV *ex situ*

V okviru IC Ptuj hranimo vzorce semen akcesij, ki so bili v preteklosti nabrani na področju Slovenije oziroma pridobljeni na slovenskih kmetijah. Prav tako hranimo populacije, pridobljene v okviru različnih žlahtniteljskih programov. Pripravili smo celovit pregled stanja in naredili evidenco shranjenih vzorcev RGV/sort. Na osnovi rezultatov pregleda stanja RGV, ki se hranijo na IC Ptuj, smo pripravili prioritetni seznam akcesij, ki jih je potrebno prednostno pripraviti za namene srednjeročnega hranjenja pri 4 °C in/ali dolgoročnega hranjenja pri -20 °C. Pripravili smo izbor 10 akcesij za srednjeročno/dolgoročno hranjenje.

3.7.3 Zbiranje in evidentiranje RGV *in situ*: zbiranje in evidentiranje RGV na kmetijah

Ohranjanje RGV na kmetijah je eden od pomembnih načinov ohranjanja RGV *in situ*, ki je opredeljen tako v srednjeročnem programu JSRGB za obdobje 2018-2024, kot tudi v različnih mednarodnih dokumentih in priporočilih. Tudi Evropska strategija za rastlinske genske vire (ECPGR, 2021, Plant Genetic Resources Strategy for Europe) poudarja pomen ohranjanja RGV na kmetijah, za kar pa sta potrebna predhodni pregled stanja in inventarizacija.

Obiskali smo kmetijo Križnik na Kozjanskem z namenom navezave stikov in pridobivanjem podatkov o morebitnih populacijah starih slovenskih sort na okoliških kmetijah. Prav tako smo s tem namenom navezali stike z nevladno organizacijo EKO-CI, ki združuje interese pridelovalcev ekoloških pridelkov in organizira izmenjevalnice domačih semen.

3.7.4 Razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV

Na IC Ptuj naprej ohranjamo in razmnožujemo 21 vzorcev (akcesij) česna. Zaradi vegetativnega načina razmnoževanja je potrebno saditev vzorcev ponavljati vsako leto. V jeseni 2024 smo akcesije posadili in tekom vegetacije oskrbovali. V juniju in juliju 2025 smo akcesije pobrali in jih na primerno zračnem prostoru na podstrešju posušili in nato očistili. Po končanem sušenju smo odbrali lepo dozorele in zdrave čebulice in jih pripravili za ponovno jesensko setev. Del posameznih vzorcev smo preselili in dodali že obstoječi zbirki akcesij v KIS IC Jablje. V jeseni 2025 smo izbrane čebulice vseh 21 akcesij ponovno posadili, predvsem v namen promocije (pokazati obiskovalcem raznolikosti med posameznimi sortami).

Z namenom razmnoževanja semenskega materiala premalo uporabljenih vrst oz. lokalnih sort, zlasti zelenjadnic kategorije standardno seme, smo razmnoževali izbrane lokalne sorte, ki smo jih posejali jeseni 2024 (dvoletnice) oz. spomladi 2025 (enoletnice), pridelki in kakovost semena je v tabeli:

- ČESEN; 4 sorte: Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski, Haloški in Primorski. Česen razmnožujemo izključno vegetativno, zato je potrebno vse 4 sorte sejati vsako leto. Med vegetacijo smo opravljali vzdrževalna dela (okopavanje, odstranjevanje plevelov, zaščito proti boleznim in škodljivcem). V poletnem času – junij, julij smo česen na polju pobrali in ga primerno posušili. Pridelava česna je bila uspešna pri večini sort. Ponovno smo imeli težave pri sorti Haloški, saj rastline prezimovanja niso preživele. Že med sušenjem je veliko čebulic te sorte propadlo (gnitje, trohnenje), kar smo posadili, pa je propadlo med prezimovanjem. Sorta je ohranjena v laboratorijskih razmerah v obliki tkivnih kultur. Pri ostalih 3 sortah so bile pridelane

- čebulice nekoliko drobnejše zaradi suše, vendar so bile vizuelno zdrave in so se dobro skladiščile. V jeseni 2025 smo ponovno posadili vse 3 sorte za namen razmnoževanja semena.
- STRNIŠČNA REPA; 2 sorte: Kranjska okrogla in Kranjska podolgovata. Pridelali smo manjše količine semena. Na pridelavo so delno vplivali zunanji dejavniki. Uspešnejša je bila pridelava v mrežniku, kjer so bile rastline zaščitene in oskrbovane z vodo.
 - BELO ZELJE; 2 sorte: Varaždinsko 2 in Nanoško. Pridelava semena je bila vsaj na prvi pogled uspešna predvsem pri sorti Varaždinsko 2. Pri sorti Nanoško je veliko rastlin propadlo med prezimovanjem. Po čiščenju semen in analizah kakovosti smo ugotovili prenizke kalivosti pri obeh sortah. Seme ni primerno za trženje. Predvidevamo, da so nizke kalivosti posledica visokih temperatur v času nalivanja semena poleti in neurjem s točo pred žetvijo (kalivo seme je izpadlo iz stročkov). Zaradi izpada pridelka načrtujemo ponovno setev v letu 2026/27.
 - PIRA; 2 sorte: Murska bela in Murska dolgo klasa. Pire so bile posejane na polju, ki je v prehodnem obdobju preusmeritve iz konvencionalne v ekološko pridelavo. Na tem polju nam ni bilo dovoljena uporaba herbicida. Med posevkom se je množično pojavil poljski mak. Seme maka se je pomešalo med seme pire. Z več fazami čiščenja nismo zadostno uspeli očistiti semena pire, saj se za plevicami zadržuje določeno število semen plevela (mak). Kljub odlični kalivosti semena pire, le to ni primerno za trženje. V letu 2026 bomo ponovno poskusili z dodatnim čiščenjem pirinega semena.
 - ŠALOTKA; 1 sorta Pohorka. Pridelava šalotke je bila dokaj uspešna. Zaradi vročine in suše so pridelane čebulice nekoliko drobnejše. Zdravstveno stanje čebulic ustreza potrebam.
 - FIŽOL; 3 sorte Cipro, Keber in Češnjevec. Seme sort Cipro in Keber je bilo v minimalnih količinah. Posejali smo jih v mrežnik (Keber) in Cipro na vrt izven IC Ptuj, zaradi zagotavljanja izolacije. Uspešno smo pridelali le sorto Keber, ki je bil posejan v mrežnik. Rastline sorte Cipro so propadle zaradi vročine in potem zgodnje slane v jeseni. Pridelavo nizkega fižola Češnjevec je po zelo dobrem vzniku uničila divjad. Rastline si po poškodbah niso opomogle, zato pridelka ni bilo.
 - PAPRIKA in FEFERONI; 3 sorte: paprike Sivrija in Jerneja, feferoni Eta. Pridelava semena je bila nekoliko manjša zaradi zelo suhega poletja.
 - SOJA; 1 sorta Črna soja. Rastline so bile med vegetacijo prizadete zaradi vročine in suše. Potem je rast in dozorevanje semen ustavila zgodnja jesenska slana. Kljub slabim razmeram smo dokaj uspešno pridelali seme soje.
 - SOLATA; 6 sort: Mima, Ljubljanska ledenka, Tolminka, Vegorka, Belokriška, Šempetrka. Kot ostale kulture so tudi solate bile prizadete zaradi vročine in suše. Kljub temu smo uspeli pridelati manjše količine semena vseh sort.
 - PROSO; 2 sorti: Mura in Drava. Setev smo opravili v mesecu juliju po žetvi žit. Rastline so lepo uspevale do jesenske slane, ki je močno prizadela in ustavila rast in dozorevanje prosa. Večja škoda je nastala pri sorti Drava, kjer kalivost ne dosega zakonskim zahtevam.
 - KORUZA; 1 sorta: Rumeni osmak. Pridelava semena je bila uspešna. Kakovost semena zadostuje zakonodaji.
 - KORENJE; 1 sorta: Ljubljansko rumeno. Setev smo opravili v mesecu juliju. Do zime smo pridelali sortno tipične korene, ki so prezimili v zasipu. V letu 2026 bomo nadaljevali s presajanjem semenic in pridelavo semena.
 - BELO ZELJE; 1 sorta: Nanoško. Setev smo zaradi slabe prezimitve semenic v zimi 2024/25 ponovili.
 - MOTOVILEC; 1 sorta: Pomladin. Setev smo opravili v avgustu. Rastline so dobro prezimile. Pridelavo semena nadaljujemo v letu 2026
 - ČESEN – brezvirusni sorta Ptujski spomladanski. Pridelavo smo opravili v mrežniku. Zaradi visokih temperatur so rastline česna hitro zaključile z rastjo in dozorele v nepričakovano drobne čebulice. Čebulice smo posušili, odbrali in v jeseni ponovno posadili v sosednji mrežnik z namenom razmnoževanja zdravega semenskega materiala. Višek pridelanega semena smo posadili na zunanjo polje.

Pridelano seme kategorije standard se za enkrat ni prodajalo. V skladišču so semena iz pridelave zadnjih 3 let. Smiselno bi bilo, da to seme ponudimo na trg, posebno pri sortah, kjer je semena dovolj. Seme bi morali ustrezno pakirati in opremiti s prepoznavnimi etiketami. Seme bi ponudili preko spletne prodaje in na nekaj atraktivnih vrtnih centrih. Smiselno bi bilo ponuditi semena solatnic, plodovk in križnic večjim pridelovalcem sadik, ki so vedno bolj priljubljene med vrtničkarji.

Preglednica 3.7.2: Razmnoževanje semenskega materiala premalo uporabljenih vrst oz. lokalnih sort v letu 2025

	Vrsta	Sorta	Pridelano seme (kg)	kalivost semena (%)*
1	česen	Ptujski jesenski	200	vegetativno razmnoževanje
2	česen	Ptujski spomladanski	200	vegetativno razmnoževanje
3	česen	Primorski	100	vegetativno razmnoževanje
4	šalotka	Pohorka	200	vegetativno razmnoževanje
5	zelje	Varaždinsko 2	4,5	18 (neustrezno)
6	zelje	Nanoško	0,3	69 (neustrezno)
7	strniščna repa	Kranjska okrogla	1,5	97
8	strniščna repa	Kranjska podolgovata	3,5	98
9	paprika	Sivrija	0,3	82
10	paprika	Jerneja	0,5	96
11	feferoni	Eta	0,2	75
12	solata	Vegorka	0,2	97
13	solata	Šempetrka	2	98
14	solata	Mima	2,5	97
15	solata	Tolminka	0,3	98
16	solata	Belokriška	0,2	97
17	solata	Ljubljanska ledenka	1	99
18	paradižnik	Val	1,6	91
19	proso	Drava	37	66 (neustrezno)
20	proso	Mura	108	95
21	soja	Črna soja	236	90
22	pira	Murska bela	600	100 (primesi plevelov – neustrezno)
23	pira	Murska dolgoklasa	600	100 (primesi plevelov – neustrezno)
24	koruza	Rumeni osmak	150	94
25	Fižol visoki	Cipro	Ni pridelka	
26	Fižol turški	Keber	2	Za razmnoževanje
27	Fižol nizki	Češnjevec	Ni pridelka	

*Analize kakovosti pridelanega semena so bile opravljene v akreditiranem laboratoriju KIS

Pripravili smo izbor lokalnih sort za namene razmnoževanja semena premalo uporabljenih vrst oz. lokalnih sort v letu 2026. V jeseni smo že posejali:

- 3 sorte česna: Ptujski jesenski, Ptujski spomladanski, Primorski,
- 1 sorta korenja: Ljubljansko rumeno
- 1 sorta zelja: Nanoško
- 1 sorte motovilca: Pomladin,

Na osnovi pregleda 100 sort smo za dodatnega vzdrževalca izbrali 19 lokalnih sort. Vpis je bil opravljen v letu 2025.

Slika 3.7.1: fižol sorte Češnjevec v fazi vznika (levo), uničene rastline zaradi divjadi po 8 dneh (desno)

Slika 3.7.2: pridelava semenskega fižola v zavarovanem prostoru - mrežniku

3.7.5 Opisovanje in vrednotenje akcesij RGV po mednarodnih deskriptorjih

Zaključili smo z opisi akcesij po mednarodnih deskriptorjih za solato (11 akcesij) in fižol (14 akcesij), ki jih hranimo v hladilni komori na IC-Ptuj.

3.7.6 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem RGV

Čez leto smo pripravili 4 fazna poročila o delih in nalogah v povezavi z evidentiranjem RGV. Pripravili smo program dela za leti 2025 in 2026. Zaradi težav z dostopom do aplikacije na MKGP vpis še ni bil izveden.

3.7.7 Ozaveščanje javnosti, izobraževanja, usposabljanja, posveti, predavanja, prispevki itd.

Demonstracijski vrt lokalnih sort za prenos znanja

Tudi v letu 2025 smo z namenom promocije pridelave in uporabe lokalnih sort zasnovali demonstracijski vrt. Vrt je namenjen ozaveščanju in izobraževanju ciljnih skupin obiskovalcev, ki so kakorkoli povezani s kmetijsko pridelavo, pa naj bo to v tržne namene ali za lastno porabo. V prikaze smo vključili nabor zanimivih lokalnih sort. Ker so bili dogodki v letu 2025 načrtovani v maju in juniju, smo vrt zasnovali na podlagi zgodnejših rastlinskih vrst in lokalnih sort, ki v tem času dosežejo tehnološko zrelost ali pa vsaj razvijejo dovolj velike rastline, ki so atraktivne za obiskovalce. Seznam smo uskladili z MKGP in UVHVVR. Lansko leto je bila zelo dobro sprejeta posejana zbirka različnih akcesij solate iz genske banke KIS. V letu 2025 smo v setve vključili akcesije nizkih fižolov iz genske banke KIS. Namen je bil pokazati razlike med sortami po morfoloških lastnostih in uporabi v prehrani. V program ogledov smo vključili tudi degustacijo stročjega fižola in fižola za pridelavo zrnja.

Ozaveščanje javnosti:

S promocijsko službo KIS smo v začetku leta pripravili plan ogledov in izobraževanj v letu 2025. Osrednji dogodek je bil 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, ki je v letu 2025 potekal v organizaciji Kmetijskega inštituta Slovenije. Za lokacijo posveta je bil izbran Ptuj. Organizacijo posveta smo opravili v sodelovanju s KGZ Ptuj. Strokovni del posveta je potekal v namenski dvorani KGZ Ptuj, potem je sledil ogled poskusnih polj in demonstracijskega vrta na KIS IC Ptuj. Posveta se je udeležilo veliko število strokovnjakov kmetijske stroke, kmetijskih svetovalcev in pridelovalcev iz celotne Slovenije. V maju in juniju so nas obiskali študenti v spremstvu profesorjev iz BF v Ljubljani, FKBV v Mariboru in Univerze na Primorskem. Obiskali so nas tudi dijaki iz bližnjih srednjih šol kmetijske stroke. Ogled demonstracijskega vrta je bil na voljo od maja do sredine septembra. Vsi obiski so bili strokovno vodeni. Poleg demonstracijskega vrta smo pokazali del semenske pridelave vrtnin in poljščin, ki so predmet naloge Razmnoževanje semenskega materiala premalo uporabljenih vrst oz. lokalnih sort in sortne poskuse, ki jih opravljamo v sklopu nalog JS v vrtnarstvu in JS v poljedelstvu.

V decembru smo podali predloge in začeli načrtovati aktivnosti v letu 2026. Predlog za setev je načrtovanje v obliki tipičnega slovenskega vrta, s poudarkom na slovenskih lokalnih sortah vrtnin.

Na vrt bi vključili lokalne sorte več vzdrževalcev, ki so vpisani na Nacionalni sortni listi. V jeseni 2026 pa bi načrtovali tudi setve poljščin in krmnih rastlin, ki so na seznamu Lokalnih sort, ki jim grozi genska erozija.

Med dogodke bi vključili najavljene obiske dijakov in študentov kmetijske stroke, Seminarski dan v mesecu juniju, najavljeni obiski raznih organizacij in združen, ki jih področje lokalnih sort zanima. Sodelovali bomo na dnevu Agorobotike, ki se bo odvijal 27. maja na Ptuju in pri dogodkih, ki bodo organizirani v okvirju JS v vrtnarstvu, JS varstva rastlin in JS v poljedelstvu.

3.7.8 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Redno smo spremljali aktivnosti v okviru ECPGR in FAO.

3.8 ADMINISTRATIVNO-TEHNIČNE NALOGE SKRBNIKA POGODBE JSRGB-KIS

Pripravili smo končno poročilo o delu JSRGB-KIS za leto 2024. S sodelavci smo tekoče usklajevali program dela v posameznem tromesečju in pripravili fazna poročila. V sodelovanju s kuratorji in skrbniki zbirk smo pripravili usklajen program dela JSRGB-KIS za leto 2026.

3.8.1.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.8.1: Doseženi cilji v letu 2025 – Vodenje JSRGB-KIS

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
Vodenje JSRGB-KIS (letni program dela, poročila, pogodbe)	60 (ocena) Število ur za letni program dela, poročila, pogodbe	65

Opomba: Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

3.9 STROKOVNO-TEHNIČNA KOORDINACIJA JSRGB

Potekala so redna usklajevanja dela in komunikacija z vodjo JSRGB-BF, kuratorji in skrbniki zbirk ter s predstavniki MKGP. Usklajevanja so potekala tudi na področju nalog za spodbujanje ohranjanja in uporabe lokalnih sort in populacij, ki jih izvajamo v okviru IC Ptuj. S sodelavci smo se dobili na dveh skupnih sestankih, v aprilu in novembru. Aktivnosti na področju koordinacije so bile usmerjene tudi v usklajevanje večletnega programa JSRGB. Pregledali smo Uredbo o JSRGB za obdobje 2026-2028 in Pravilnik o spremembah Pravilnika o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo RGV za prehrano in kmetijstvo ter o pogojih za opravljanje JSRGB, in oddali pripombe na dokumenta, ki sta bila v javni obravnavi. Izvajalca JSRGB v preteklem sedemletnem obdobju, KIS in BF, sta na poziv MKGP pripravila vlogi in predložila prijavi za imenovanje izvajalcev programa JSRGB za obdobje 2026-2028. Prijavi sta bili uspešni, oba izvajalca sta bila imenovana za izvajanje nalog JSRGB v naslednjem triletnem obdobju. Koordinacija dela je potekala tudi v okviru posameznih zbirk. Organizirali smo 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi RGV, ki je v organizaciji Kmetijskega inštituta Slovenije in v sodelovanju z KGZS - Zavodom Ptuj potekal 5. junija 2025 na Ptuju. Pri delu smo uspešno sodelovali z MKGP, sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za naravne vire in prostor. Sodelovanje je potekalo tudi z JS v poljedelstvu, JS v vrtnarstvu, JS v vinogradništvu in JS v oljkarstvu. Začeli smo s testnim preizkušanjem aplikacije SRGB-ERGB, ki so jo razvili na MKGP. Strokovno-tehnična koordinatorica se je udeležila več strokovnih srečanj na nacionalni in mednarodni ravni. Sodelujemo in redno spremljamo aktivnosti v okviru usmerjevalnega odbora ECPGR, kot tudi aktivnosti v okviru FAO in mednarodne pogodbe za RGV (ITPGRFA). Aktivni smo bili tudi na področju ozaveščanja splošne in strokovne javnosti.

3.9.1 Doseženi cilji glede na kazalnike iz letnega programa dela

Preglednica 3.9.1: Doseženi cilji v letu 2025 – Strokovno tehnična koordinacija

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev*	Doseženi cilji glede na kazalnike
-------------	---------------------------------------	-----------------------------------

Strokovno-tehnično vodenje in koordinacija ter spremljanje in analiziranje stanja na področju dela JSRGB	Koordinacija dela JSRGB, spremljanje in analiziranje stanja; dopolnitev predloga srednjeročnega programa; priprava predloga organizacijsko-tehničnega delovanja; analiza stanja RGV v trajnih nasadih; 10 opravljenih koordinacijskih nalog (ocena) <i>Število opravljenih koordinacijskih nalog (sestanki, analize, predlogi, navodila)</i>	Komunikacija, sestanki ter dogovori po telefonu, spletnih platformah in v živo z vodjo JSRGB-BF, s kuratorji in skrbniki zbirk JSRGB in z MKGP (več kot 40); pregled in dopolnitve uredbe, srednjeročnega programa in pravilnika; predlog organizacijsko-tehničnega delovanja; dogovori in usklajevanja glede zbirk vinske trte, oljke; izpolnitev vprašalnikov <i>(podrobneje v tekstu)</i>
Letni program dela in letno poročilo o izvajanju dela JSRGB	Usklajena letna programa dela 2025 obeh izvajalcev KIS in BF ter spremljanje ciljev in kazalnikov. Usklajeno končno vsebinsko poročilo o delu v letu 2024 (za oba izvajalca)	Priprava usklajenih letnih programov dela za leti 2025 in 2026 za oba izvajalca, spremljanje realizacije ciljev programov v letu 2025. Priprava usklajenih končnih vsebinskih poročil o delu v letu 2024
Priprava in izvedba letnega posveta o ohranjanju in trajnostni rabi RGV	1 posvet <i>(podrobneje v tekstu)</i>	Priprava in izvedba 9. posveta o ohranjanju in trajnostni rabi RGV (5.6.2025, Ptuj)
Priprava podlag za vzpostavitev sistema vodenja kakovosti JSRGB	Pregled navodil za upravljanje zbirk RGV in splošnih navodil za upravljanje JSRGB; dopolnitev Operativnega priročnika SRGB; predlog novih dokumentov potrebnih za vzpostavitev vodenja sistema kakovosti <i>(podrobneje v tekstu)</i>	Pregled navodil za upravljanje zbirk RGV in operativnega priročnika JSRGB, priprava predlogov dopolnitev. Komunikacija z ECPGR glede operativnega priročnika SRGB in pregled priročnika priprava podlag za vzpostavitev sistema kakovosti JSRGB <i>(podrobneje v tekstu)</i>
Aplikacija SRGB in EURISCO	Sodelovanje pri implementaciji nove aplikacije SRGB; koordinacija s kuratorji pri implementaciji nove aplikacije in vnosu podatkov; posodobitev podatkov in vnos novih podatkov v EURISCO; sodelovanje v ECPGR DS Doc&Info; spremljanje novosti v okviru AEGIS <i>Število vključenih akcesij</i>	Vključitev fenotipskih podatkov za 981 akcesij fižola v EURISCO; koordinacija vnosa osnovnih in fenotipskih podatkov za hmelj v EURISCO. Testiranje aplikacije SRGB-ERGB. Priprava pregleda stanja AEGIS akcesij v Sloveniji ECPGR; Priprava podatkov za CWR za vpis v EURISCO <i>(podrobneje v tekstu)</i>
Spletna stran JSRGB	Prenova spletne strani JSRGB z intranetom in povezavo do aplikacije SRGB <i>(podrobneje v tekstu)</i>	Pregled osnutka nove spletne strani, priprava predloge in predstavitev MKGP. Dogovor glede priprave vsebin za posamezne zbirke <i>(podrobneje v tekstu)</i>
Sodelovanje z MKGP, drugimi ministrstvi in botaničnimi vrtovi	3 <i>Obseg in opis sodelovanja v tekstu</i>	Redna komunikacija z MKGP, sestanek z UVHVR, kontakti z MVZI, z MNVP in Botaničnim vrtom UL. Več kot 15. <i>(podrobneje v tekstu)</i>
Sodelovanje z drugimi javnimi službami na področju kmetijstva	5 <i>Obseg in opis sodelovanja v tekstu</i>	5 <i>(podrobneje v tekstu)</i>

Sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah na področju RGV	1 <i>Obseg in opis sodelovanja v tekstu</i>	1 (podrobneje v tekstu)
Sodelovanje na strokovnih srečanjih na nacionalni in mednarodni ravni	3 (ocena) <i>Obseg in opis sodelovanja v tekstu</i>	11 (podrobneje v tekstu)
Mednarodno sodelovanje (ECPGR, FAO, idr.)	7 (ocena) <i>Obseg in opis sodelovanja v tekstu</i>	18 (podrobneje v tekstu)
Ozaveščanje strokovne in splošne javnosti o pomenu in ohranjanju trajnostne rabe RGV	2 <i>Število predavanj ali prispevkov</i>	9 (podrobneje v tekstu)
Prijava na razpise v okviru SN SKP 2023-2027 in druge relevantne razpise	Odvisno od objavljenih razpisov (podrobneje v tekstu)	5 (podrobneje v tekstu)

Opomba: Če se dejavnost v programskem obdobju ne izvaja, je kazalnik 0, v primeru morebitne dodatne dejavnosti se doda nova vrstica.

*V poševnem tisku so napisana merila za posamezni kazalnik.

Strokovno-tehnično vodenje in koordinacija JSRGB ter spremljanje in analiziranje stanja na področju dela JSRGB

Z namenom enovitega strokovno-tehničnega vodenja in usklajenega dela je potekala redna komunikacija v živo, preko elektronske pošte in telefona z vodjo JSRGB-BF, s kuratorji, skrbniki zbirk in sodelavci JSRGB ter z MKGP. V prvem obdobju leta je potekala intenzivna komunikacija glede priprave programov JSRGB obeh izvajalcev za leto 2025. Komunikacija je potekala preko telefona, spletne povezave in v živo (sestanek 28.3.2025, vodji JSRGB-KIS in JSRGB-BF). Ob nalogah, ki jih izvajamo v okviru nalog JSRGB-KIS na IC-Ptuj za spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe opuščenih lokalnih sort, je bilo glede priprave programa za leto 2025 izvedenih več usklajevalnih sestankov strokovno-tehnične koordinatorice tudi z vodji IC-Ptuj, IC-Jablje, JS v Poljedelstvu, JS v Vrtnarstvu in Službe za uradno potrjevanje KIS.

S kuratorji in skrbniki zbirk smo se dobili na dveh sestankih v živo, ki sta potekala na Kmetijskem inštitutu Slovenije (17.4.2025, 4.11.2025). Na sestankih smo pregledali izvajanje programov JSRGB v letu 2025. Sestanka v novembru so se udeležile tudi predstavnice MKGP. Sodelujoči so se seznanili z objavo Uredbe o JSRGB za obdobje 2026-2028 in Pravilnika o spremembah Pravilnika o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo RGV ter o pogojih za opravljanje JSRGB. Predstavljena je bila aplikacija SRGB-ERGB. Podali smo informacijo o stanju prijav na pozive v okviru SN SKP 2023-2027 in o aktivnostih na mednarodnem področju, vključno z rezultati projekta PRO-GRACE.

Aktivnosti na področju koordinacije so bile v veliki meri usmerjene tudi v usklajevanje večletnega programa JSRGB. Pregledali smo osnutek programa JSRGB za naslednje srednjeročno obdobje in podali pripombe na program, ki je bil v javni obravnavi. Udeležili smo se sestanka, ki je v organizaciji MKGP in IHPS potekal 16.6.2025 na IHPS v Žalcu. Potekalo je tudi več sestankov v živo, preko spletne aplikacije (8.7.2025, 11.7.2025) in preko telefona. V avgustu smo pregledali osnutek Uredbe o JSRGB za obdobje 2026-2028, katere priloga je triletni program, in osnutek Pravilnika o spremembah Pravilnika o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo RGV za prehrano in kmetijstvo ter o pogojih za opravljanje JSRGB, in 22.8.2025 oddali pripombe na dokumenta, ki sta bila v javni obravnavi. Dne 1.9.2025 smo se dobili na usklajevalnem sestanku (webex) (MKGP, vodji JSRGB-KIS in JSRGB-BF). Poleg uredbe, programa dela in sprememb pravilnika je bila tema tudi zbirka oljk. Uredba o JSRGB za obdobje 2026-2028, katere priloga je Program JSRGB za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2028, je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 80/25 17.10.2025. Pravilnik o spremembah Pravilnika o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo RGV za prehrano in kmetijstvo ter o pogojih za opravljanje JSRGB pa je bil objavljen v Ur. l. št. 84/25 30.10.2025.

Aktivnosti na področju koordinacije so bile usmerjene tudi v pripravo prijave za imenovanje izvajalcev za izvajanje programa JSRGB v obdobju 2026-2028, ki sta ju na poziv MKGP pripravila dosedanja

izvajalca KIS in BF. Prijavi sta bili uspešni, izvajalca sta bila imenovana za izvajanje nalog JSRGB v naslednjem triletnem obdobju in sicer i) KIS za zbirke rastlinskih genskih virov krmnih rastlin, krompirja, vrtnin, hmelja, jagodičja in vinske trte ter strokovno-tehnično koordinacijo, in ii) BF za zbirke rastlinskih genskih virov žit, sadnih rastlin, oljke in zdravilnih in aromatičnih rastlin.

Koordinirali smo pripravo programov JSRGB za leto 2026, tako z vodjo JSRGB-BF, s kuratorji in skrbniki zbirk JSRGB, kot tudi z drugimi javnimi službami (JS v poljedelstvu, JS v vrtnarstvu, JS v oljkarstvu, JS v vinogradništvu), s Službo za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala na KIS in z MKGP (telefonski razgovori, komunikacija po elektronski pošti). Z JS v poljedelstvu in JS v vrtnarstvu smo usklajevali program na področju spodbujanja pridelave lokalnih sort in populacij. Z vodjo JSRGB-BF smo sodelovali pri pripravi programa za zbirko oljk, ki je vključena v program JSRGB-BF za leto 2026. V okviru tega so potekali razgovori tudi z Univerzo na Primorskem, z MKGP in z JS v oljkarstvu (po telefonu, spletnih platformah - 2.12.2025 in v živo - 20.11.2025). V povezavi s pripravo programov za leto 2026 je potekalo tudi sodelovanje z drugimi javnimi službami.

Več aktivnosti je bilo izvedenih z namenom analize stanja v trajnih nasadih. Na področju zbirke vinske trte KIS je potekala koordinacija s kuratorico zbirke glede ohranjanja RGV vinske trte na Primorskem (telefonski razgovori; sestanek v živo 2.4.2025). Strokovno-tehnična koordinatorica se je udeležila sestanka JS v vinogradništvu, ki je potekal 3.4.2025 na Planini nad Ajdovščino. Analiza stanja zbirke vinske trte je bila tudi tema sestanka na KIS (20.11.2025), ki so se ga udeležile predstavnice MKGP, vodja JSRGB-BF in strokovno-tehnična koordinatorica. O lokacijah zbirke vinske trte na Primorskem smo se pogovarjali tudi na zoom sestanku dne 4.12.2025, skupaj z vodjo JS v vinogradništvu in predstavnico KGZ Nova Gorica. Koordinacija je potekala tudi v okviru zbirke jagodičja. Sestanek s kuratorico, skrbnico zbirke in strokovno sodelavko je potekal 20.10.2025 na FKBV v Mariboru. Predstavljene so bile aktivnosti v okviru ECPGR (tudi AEGIS in EURISCO). Koordinacija je potekala tudi glede zbirke oljk. Pregledali smo poročilo JS v oljkarstvu za leto 2024 in program za leto 2025 (september, oktober). V zvezi s tem je potekala komunikacija tudi z Univerzo na Primorskem in z JS v oljkarstvu (3.10.2025, sestanek preko spletne platforme).

Več razgovorov in koordinacijskih sestankov po spletni platformi je potekalo tudi s predstavnicami AEGIS institucij v Sloveniji (KIS, BF, IHPS, FKBV) (po telefonu, el. pošti, spletni platformi: 20.8., 22.8.2025, 10.12.2025). S sodelavkami smo med drugim pregledale stanje na področju vključenosti AEGIS akcesij v Sloveniji in pripravile načrte za naprej.

Udeležili smo se sestanka o programu zagotavljanja izhodiščnega materiala kmetijskih rastlin, ki ga je sklical predstojnik Službe za uradno potrjevanje (KIS, 20.11.2025). Sestanek so se udeležili vodje JS v Poljedelstvu, JS v Vrtnarstvu in JSRGB, sodelavca IC Ptuj in KIS ter predstavnice MKGP in UVVHR.

Na osnovi pregleda mednarodnih dokumentov (FAO ITPGRFA: Opinions and advice of the Ad Hoc Technical Advisory Committee on the Multilateral System and the Standard Material Transfer Agreement) in primera MTA za prenos materiala iz genske banke za neposredno uporabo za pridelovanje (Francija) smo uskladili in pripravili osnutek sporazuma o prenosu materiala RGV vinske trte za neposredno uporabo na kmetijah (telefonski razgovori, komunikacija preko e-pošte, spletni sestanek 5.2.2025). Na osnovi pregleda dokumentov FAO (FAO, 2022: Practical guide for the application of the Genebank Standards for Plant Genetic Resources for Food and Agriculture: Conservation via *in vitro* culture. Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture. Rome), CGIAR (Standard Safety Deposit Agreement, Principles and strategy for safety duplication of PGRFA, Safety Deposit Agreement) in dokumentov sistema kakovosti nizozemske genske banke CGN (Memorandum of Understanding za vzdrževanje varnostnih dvojnikov) smo pripravili standardni sporazum o varnostnem depozitu (Standard Safety Deposit Agreement) za izmenjavo rastlinskih genskih virov za namene varnostnega hranjenja krompirja.

Pregledali smo možnosti vključitve dela aktivnosti botaničnega vrta UL v JSRGB in se udeležili dveh spletnih sestankov (13.2.2025, 13.2.2025). Potekali so dogovori o možnosti vključitve kolekcije murv, ki jo ohranjajo na FKBV, v Zbirko podatkov RGB (telefonski razgovori, komunikacija preko e-pošte, spletni sestanek 5.2.2025). Pripravili smo odgovore na vprašalnika o statusu razvoja nacionalnih strategij za lokalne sorte in divje sorodnike kmetijskih rastlin v Sloveniji, ki smo ju prejeli v okviru ECPGR delovnih skupin 'On-farm conservation' in 'Crop Wild Relatives'.

Letni program dela JSRGB in letno poročilo o izvajanju JSRGB

Pripravili smo usklajena programa dela JSRGB-KIS in JSRGB-BF za leto 2025 in 2026. Prav tako smo pripravili letni poročili o izvajanju programov JSRGB v letu 2024 za oba izvajalca (JSRGB-KIS, JSRGB-BF).

Priprava in izvedba letnega posveta o ohranjanju in trajnostni rabi RGV

Izvedli smo 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov, ki je potekal v organizaciji Kmetijskega inštituta Slovenije 5.6.2025 na Ptuju. Posvet smo organizirali v sodelovanju s KGZS - Zavodom Ptuj. Uvodoma so bili predstavljeni novi Zakon o kmetijstvu, pregled dela JSRGB v obdobju 2018-2025 in program JSRGB za obdobje 2026-2028. Sledile so predstavitve posameznih zbirk, ki so jih podali kuratorji in skrbniki zbirk. V drugem delu so bili prikazani primeri dobrih praks na področju ohranjanja in trajnostne rabe RGV, ki so jih predstavile sodelavke KGZS Zavod Ptuj. V zaključni predstavitvi so bile predstavljene naloge, ki jih izvaja KIS z namenom spodbujanja ohranjanja in ponovne uporabe opuščenih lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin. Na koncu je sledil ogled Infrastrukturnega centra KIS na Ptuju s predstavitvijo njegovih dejavnosti. Posveta se je udeležilo več kot 60 udeležencev, tako strokovne javnosti, kmetijskih svetovalcev kot tudi predstavnikov nevladnih organizacij. Zbornik z izvirnimi predstavami je na voljo na povezavi: <https://www.kis.si/oddelki/oddelek-za-rastlinsko-pridelavo/#tab-Publikacije>.

Začeli smo s pripravami na jubilejni, 10. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi RGV, ki bo leta 2026 potekal na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Priprava podlag za vzpostavitev sistema vodenja kakovosti JSRGB

Ena od zavez Slovenije kot pridružene članice AEGIS (A European Genbank Integrated System) je transparentnost postopkov, ki jih uporabljamo pri ohranjanju in upravljanju RGV, in morajo biti razvidni v operativnem priročniku genske banke. Priročnik mora biti objavljen na spletni strani ECPGR (<https://www.ecpgr.org/aegis/aquas/genebank-manuals>). Do sedaj je priročnike objavilo 21 držav, Slovenije še ni med njimi. V teku je dopolnitev operativnega priročnika slovenske rastlinske genske banke glede na predloge in dopolnitve ECPGR (L. Maggioni). Po potrditvi s strani pristojnega ministrstva (MKGP) bomo priročnik poslali za objavo na spletni strani ECPGR. Začeli smo s pregledom dopolnjenih navodil za upravljanje posameznih zbirk/skupin rastlin iz preteklih let, ki so jih pripravili kuratorji in/ali skrbniki zbirk. Prav tako smo začeli s pregledom splošnih dokumentov, ki so bili pripravljeni v okviru PRP projekta, in bodo podlaga za vzpostavitev sistema kakovosti JSRGB.

Aplikacija SRGB in EURISCO

Na MKGP so razvili novo aplikacijo SRGB - ERGB, ki so jo predstavili na sestanku 8.7.2025 na MKGP. Aplikacija je v fazi preizkušanja, dovoljenje za dostop do nje imajo kuratorji in skrbniki zbirk JSRGB. Po preizkušanju bo aplikacija za vpogled javno dostopna.

V EURISCO bazo so bili vneseni fenotipski podatki o 981 akcesijah zbirke fižola. Za vpis v EURISCO smo poslali tudi podatke za divje sorodnike kmetijskih rastlin, ki so bili pridobljeni v okviru projekta *CWR in EURISCO* (<https://www.ecpgr.org/working-groups/crop-wild-relatives/cwr-in-eurisco>). Na IHPS so pripravili fenotipske podatke o izbranih akcesijah hmelja, ki so bili poslani na ECPGR. V zaključevanju je pregled osnovnih podatkov o akcesijah hmelja, ki jih ohranjajo na IHPS v Zbirki podatkov RGB. Ko bo končano, bodo podatki skupaj s fenotipskimi podatki za izbrane akcesije vključeni v EURISCO.

Na zaprosilo koordinatorjev projekta FruitDiv (<https://fruitdiv.eu/>) smo izpolnili vprašalnik o akcesijah *Prunus mirabolana*, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB-KIS (zbirka FKBV). Na poziv s strani ECPGR smo pripravili pregled o stanju AEGIS akcesij v Sloveniji. V Zbirki podatkov RGB je skupno 66 akcesij, ki so označene kot AEGIS akcesije.

Spletna stran JSRGB

Pripravili smo osnutek nove spletne strani JSRGB, kjer bodo predstavljene posamezne zbirke, ki jih ohranjamo v okviru JSRGB, kot tudi samo delovanje JSRGB (programi, poročila, letni posveti,

projekti idr.). Osnutek spletne strani je bil predstavljen MKGP. Kuratorji in skrbniki zbirk bodo na osnovi predloge za predstavitev zbirke pripravili vsebine za posamezno zbirko.

Sodelovanje z MKGP, drugimi ministrstvi in botaničnimi vrtovi

Na področju dela in nalog JSRGB je potekalo že utečeno dobro sodelovanje z MKGP. Komunikacija je potekala po telefonu, na spletnih sestankih in v živo. Podrobno smo se o programu dela in aktivnostih v okviru JSRGB v obdobju 2026-2028 pogovarjali na sestankih na Kmetijskem inštitutu Slovenije (16.4.2025, 20.11.2025), na MKGP (8.7.2025) kot tudi na več spletnih sestankih, ki smo se jih udeležile strokovno-tehnična koordinatorica, vodja JSRGB-BF in predstavnici MKGP (1.9.2025, 12.12.2025). Razgovori so potekali tudi z UVHVHR glede vinske trte in ohranjevalnih sort (11.2.2025, 8.5.2025, telefonski razgovori).

Dobro sodelovanje poteka tudi z Ministrstvom za naravne vire in prostor (MNVP), predvsem na področju divjih sorodnikov kmetijskih rastlin in divjih rastlin za prehrano. Komunikacija je potekala glede gomoljastega grahorja (*Lathyrus tuberosus*) in možnostih njegovega nabiranja v Sloveniji, za kar je zaprosilo nizozemsko podjetje. Slovenija nima posebnega nacionalnega režima, ki bi urejal dostop do genskih virov, ki rastejo na našem ozemlju. Dovoljenje je potrebno le v primeru, če gre za zaščitene vrste, zavarovana območja ali gozdne in kmetijske genske vire, ki so urejeni z drugimi sektorji zakonodaje. Komunikacija je potekala tudi o regulaciji ABS (Access and Benefit Sharing) v Sloveniji vezano na izpolnitev vprašalnika, ki smo ga dobili s strani koordinatorjev projekta FruitDiv (<https://fruitdiv.eu/>).

Kontaktirali smo Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (MVZI) glede raziskovalne infrastrukture za področje rastlinskih genskih virov in možnostih podpore projektu GRACE-RI (<https://www.grace-ri.eu/>). Zaenkrat pisma podpore z njihove strani nismo mogli dobiti, ker projekt še ni vključen v Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2030.

Z Botaničnim vrtom, Biotehniško fakulteto in MKGP so potekali razgovori o možnostih umestitve aktivnosti botaničnega vrta v JSRGB.

Sodelovanje z drugimi javnimi službami na področju kmetijstva

V preteklih letih smo vzpostavili sodelovanje z drugimi javnimi službami na področju kmetijstva, ki smo ga nadaljevali tudi v letu 2025. Z namenom koordinacije dela na področju nalog IC-Ptuj (predvsem na področju spodbujanja pridelave lokalnih sort in populacij) in priprave programov dela za leti 2025 in 2026 smo sodelovali z JS v vrtnarstvu in JS v poljedelstvu.

Sodelovanje je potekalo tudi z JS v oljkarstvu. Pregledali smo predlog programa dela za leto 2025 in se udeležili spletnega sestanka, ki je potekal 6.3.2025. V tretjem obdobju je potekalo sodelovanje predvsem v luči umestitve zbirke oljk v program JSRGB za obdobje 2026-2028. Sestanek vodij JSRGB-KIS, JSRGB-BF in JS v oljkarstvu, sodelavk JS v oljkarstvu in predstavnic MKGP in UVHVHR je potekal 3.10.2025. Zbirka oljk bo v letu 2026 vključena v program JSRGB-BF.

Sodelovali smo tudi z JS v vinogradništvu. Na povabilo koordinatorja smo se udeležili sestanka javne službe, ki je potekal 3.4.2025 na Planini nad Ajdovščino. Dogovori so potekali tudi glede predvidenih lokacij za ohranjanje genskih virov vinske trte na Primorskem (4.12.2025, spletni sestanek).

O okrepitvi sodelovanja z JS kmetijskega svetovanja v prihodnjem obdobju smo se pogovarjali na sestanku na KGZS v Ljubljani (7.5.2025).

Udeležili smo se sestanka vodij javnih služb v rastlinski proizvodnji, ki je potekal 9.4.2025 na MKGP.

Sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah na področju RGV

Spremljanje aktivnosti na področju novih genomskih tehnik. Udeležili smo se spletnega sestanka, na katerem so bile predstavljene aktivnosti na področju zakonodaje, ki ureja področje novih genomskih tehnik (1.4.2025).

Sodelovanje na strokovnih srečanjih na nacionalni in mednarodni ravni

- Simpozij 'Novi izzivi v Agronomiji' (30.-31.1.2025, Laško, aktivna udeležba s predavanji);
- Delavnica o pridelavi in uporabi semenskega materiala divjih rastlin v Sloveniji »Zasejmo prva semena: Začetek pridelave avtohtonih semen v Sloveniji« (4.-5.2.2025, BF Rodica);
- AGENT webinar: Exploring Activated Genebanks (22.1.2025, preko spletne povezave);
- Delavnica AKIS: Sistem znanja in inovacij v kmetijstvu (27.1.2025);
- Posvet o semenarstvu (16.4.2025, Kmetijski inštitut Slovenije);
- Zaključni sestanek projekta 'New AEGIS' in sestanek ECPGR mreže vodij genskih bank (20.-22.5.2025, Praga, Češka);
- 9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov (5.6.2025, Ptuj, aktivna udeležba s predavanji);
- Znanstveni simpozij ob 20. obletnici Centra za funkcijsko genomiko in mikročipe (11.6.2025, Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani);
- Workshop on Synergies and Overlaps between ESFRI ERICs, RIs and perspective RIs (11.3.2024, preko spletne povezave). Predstavitve z delavnice so na voljo na povezavi <https://www.grace-ri.eu/pro-grace/resources/workshop-on-synergies-and-overlaps-between-esfri-erics-ris-and-perspective-ris>.
- 2. mednarodna delavnica o rastlinskih genskih virih (2nd International Workshop on Plant Genetic Resources) (8. in 9.10.2025) in zaključni sestanek projekta PRO-GRACE (<https://www.grace-ri.eu/pro-grace>) (7.10.2025). Rezultati projekta so dostopni na spletni strani projekta (<https://www.grace-ri.eu/pro-grace/outputs/deliverables>; <https://www.grace-ri.eu/pro-grace/publications-1>). Oba dogodka sta potekala v Chanii na Kreti, Grčija, stroški udeležbe so bili kriti v okviru projekta PRO-GRACE.
- Ocena podnebne ranljivosti in tveganj v kmetijstvu (9.12.2025, preko spletne povezave). Predstavljeni so bili rezultati naloge *Izdelava sektorske ocene podnebne ranljivosti in tveganj na državnem nivoju za sektor kmetijstvo*, ki sta jo sofinancirala MOPE in MKGP.
- Javna predstavitev publikacije Trajnostna oskrba s hrano v Sloveniji (11.12.2025, Kmetijski inštitut Slovenije);
- Sestanek konzorcija PRIRAST (17.12.2025, preko spletne povezave) (<https://www.kis.si/raziskovalno-in-strokovno-delo/raziskovalni-projekti/prirast/>).

Mednarodno sodelovanje (ECPGR, FAO)

Delo JSRGB je močno vpeto tudi v mednarodni okvir. Sodelujemo v Evropskem kooperativnem programu za rastlinske genske vire (ECPGR). Strokovno-tehnična koordinatorica je članica usmerjevalnega odbora ECPGR, kuratorji, skrbniki zbirk in sodelavci JSRGB aktivno sodelujemo tudi v posameznih delovnih skupinah. Sodelovanje v ECPGR nam omogoča strokovnejšo realizacijo programov JSRGB, implementacijo ciljev Evropske strategije za RGV in realizacijo ciljev XI. faze programa ECPGR (<https://www.ecpgr.org/about/goals-and-objectives>). Aktivnosti spremljamo tudi v okviru FAO in Mednarodne pogodbe za rastlinske genske vire (ITPGRFA).

ECPGR

- Udeležba na sestanku ECPGR Genebanks managers network (12.2.2025, preko spletne povezave). Poudarka sestanka sta bila krioprezervacije kot možnost varnostnega hranjenja RGV in strategija komunikacije v genskih bankah. Zapisnik in predstavitve s sestanka so na voljo na povezavi: <https://www.ecpgr.org/about/genebank-managers-network>.
- Udeležba na srečanju ECPGR mreže vodij evropskih genskih bank (Genebank Managers Network) (20.-21.5.2025, Praga, Češka). Na sestanku so bile predstavljene najnovejše informacije na področju ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov v Evropi. Predstavljene so bile možnosti in dobre prakse sodelovanja z industrijo (Čehi), napredek v okviru projekta PRO-GRACE in nadaljnje sodelovanje z ECPGR delovnimi skupinami. Poudarek je bil tudi na vzpostavitvi sistema kakovosti v genskih bankah. Razprava je potekala o najaktualnejših problematikah na področju ohranjanja RGV (ohranjanje na kmetijah, ohranjanje divjih sorodnikov kmetijskih rastlin in divjih rastlin za prehrano). Zapisnik in predstavitve s srečanja so na voljo na spletni strani ECPGR: <https://www.ecpgr.org/about/genebank-managers-network>. Stroški udeležbe so bili kriti s strani ECPGR.

- Udeležba na zaključnem sestanku projekta 'New AEGIS' (22.5.2025, Praga, Češka). Predstavljeni so bili rezultati, pridobljeni v okviru projekta in sicer: i) posodobitev statusa AEGIS (A European Integrated Genebank System), ii) potrjena orodja za metriko genskih bank, iii) rezultati analize zbranih operativnih priročnikov genskih bank in iv) rezultati vzajemnih/recipročnih obiskov genskih bank, ki so potekali v okviru projekta. Razprava je potekala o načrtu za sistem certificiranja genskih bank in možnostih za krepitev zmogljivosti v prihodnosti. Poudarek je bil tudi na varnostnem hranjenju RGV. Zapisnik in predstavitev s srečanja so na voljo na spletni strani ECPGR (<https://www.ecpgr.org/aegis/projects/new-aegis>). Stroški udeležbe so bili kriti s strani ECPGR in projekta New AEGIS.
- Komunikacija z vodjo izvršilnega odbora ECPGR J. Weibullom in predaja vodenja ECPGR delovne skupine za listnate zelenjadnice, ki jo je J. Šuštar Vozlič vodila v obdobju 2015-2025. Novi vodja je postal M. Chojnowski iz Research Institute of Horticulture, Skierniewice, Poljska. Podrobnosti o delu in predaji nalog smo se dogovorili na spletnem sestanku, ki je potekal 7.8.2025.
- V oktobru 2025 je potekala komunikacija z L. Maggioni (ECPGR-AEGIS) glede operativnega priročnika za gensko banko in glede stanja AEGIS akcesij v Sloveniji.
- Udeležba na spletnem sestanku EVA Lettuce: update on genotyping results (5.12.2025).

FAO, ITPGRFA

- Udeležba na spletnem sestanku Evropske regionalne skupine ERG (European Regional Office) za mednarodno pogodbo o RGV. Tema razprave je bila okrepitev delovanja multilateralnega sistema v luči priprave na 14. zasedanje Ad Hoc delovne skupine (OEWG) za pospešitev delovanja MLS (2.7.2025).
- Udeležba na spletni predstavitvi 3. poročila o stanju RGV za prehrano in kmetijstvo v svetu ([The Third Report on the State of the World's Plant Genetic Resources for Food and Agriculture](#)) (2.7.2025).
- Pregled dokumenta FAO-CGRFA: Questionnaire on genetic resources for food and agriculture and climate change in priprava pripomb, (12.8.2025).
- Udeležba na spletnem sestanku z državami članicami EU in deležniki, ki je bil namenjen razpravi o izboljšanju MLS (Informal EU and stakeholder meeting regarding enhancement of the Plant Treaty's) (15.10. 2025).

Ozaveščanje strokovne in splošne javnosti o pomenu in ohranjanju trajnostne rabe RGV

- Predstavitev dela javne službe nalog rastlinske genske banke v preteklem srednjeročnem obdobju in predlogov dopolnitve programa za naslednje obdobje na simpoziju Novi izzivi v agronomiji (29.1.2025).
- Intervju za časopis Maribor24: Slovenska rastlinska genska banka ohranja pestrost kmetijskih rastlin za prihodnje rodove (18.2.2025), <https://maribor24.si/slovenija/slovenska-rastlinska-genska-banka-ohranja-pestrost-kmetijskih-rastlin-za-prihodnje-rodove/>.
- Predstavitev dela na področju ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov v Sloveniji in genske bank KIS v okviru strokovnih ekskurzij 30 študentom kmetijstva, živilstva in naravovarstva iz Šolskega centra Šentjur (5.3.2025) in 47 dijakom programa SSI Kmetijsko-podjetniški tehnik Šolskega centra Šentjur (26.3.2025).
- Predstavitev dela na področju ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov v Sloveniji študentom Fakultete za varstvo okolja v Velenju (10.3.2025).
- Predstavitev dela JSRGB v preteklem srednjeročnem obdobju na sestanku vodij javnih služb v rastlinski proizvodnji (9.4.2025, MKGP).
- Predstavitev ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov v Sloveniji udeležencem 18. srečanja strokovnjakov za uradno preizkušanje sort poljščin iz evropskih držav (18. EU-VCU expert group meeting) (28.5.2025, KIS-IC Ptuj).
- Predstavitev dela javne službe nalog rastlinske genske v obdobju 2018 - 2025 na 9. posvetu o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov (5.6.2025, Ptuj): ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka, LUTHAR, Zlata. Javna služba nalog rastlinske genske banke v obdobju 2018 - 2025. V: ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka (ur.), SINKOVIČ, Lovro (ur.). *9. posvet o ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov : zbornik : Ptuj, 5. junij 2025*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije, 2025. Str. 9-13.

- Pregledni znanstveni članek: MAXTED, Nigel, ADAM-BLONDON, Anne-Françoise, HAZEL AQUILAR, Catherine, BARATA, Ana Maria, BARTHA, Béla, BOCCI, Riccardo, DE PAOLA, Domenica, FITZGERALD, Heli Susanna, FRESTA, Louis John, FUSANI, Pietro, ŠUŠTAR VOZLIČ, Jelka, et al. A significantly enhanced role for plant genetic resource centres in linking *in situ* and *ex situ* conservation to aid user germplasm access. *Genetic resources*. 2025, iss. s2, str. 203-223, DOI:[10.46265/genresj.UNVV5571](https://doi.org/10.46265/genresj.UNVV5571). Delo je nastalo v okviru evropskega projekta PRO-GRACE: Promoting a Plant GeneticResource Community for Europe, N.101094738 (<https://www.grace-ri.eu/pro-grace>).

Prijava na razpise v okviru SN SKP 2023-2027 in druge relevantne razpise

Financiranje JSRGB ne pokriva vseh nalog, ki so opredeljene v srednjeročnem programu JSRGB, zato si prizadevamo za iskanje dodatnih virov financiranja za realizacijo nalog, ki niso financirane v okviru letnih programov JSRGB. Odzvali smo se na pet povabil k sodelovanju za izvajanje projektnih nalog v okviru SN SKP 2023 in sicer: i) Repatriacija slovenskih rastlinskih genskih virov v kmetijstvu in prehrani iz tujih genskih bank (prijavitelj Kmetijski inštitut Slovenije), ii) Model vzpostavitve trajnega varnega hranjenja rastlinskih genskih virov iz javne službe nalog rastlinske genske banke na dodatni lokaciji (prva prijava in ponovitev (prijavitelj Kmetijski inštitut Slovenije s podizvajalci Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije in Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru) in iii) Monitoring rastlinskih genskih virov za zdravilne in aromatične rastline *in situ* na območju Haloz (prva prijava in ponovitev) (prijavitelj Biotehniška fakulteta UL, s podizvajalci Univerzo v Mariboru, Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije in Kmetijskim inštitutom Slovenije. V letu 2025 sta bili izdani odločitvi o izvajanju prvih dveh javnih naročil ('Repatriacija slovenskih rastlinskih genskih virov v kmetijstvu in prehrani iz tujih genskih bank in Model vzpostavitve trajnega varnega hranjenja rastlinskih genskih virov iz javne službe nalog rastlinske genske banke na dodatni lokaciji).

3.10 NAČRTOVANE INVESTICIJE V OPREMO JSRGB

V Preglednici 3.10.1. so prikazane realizirane investicije v okviru JSRGB-KIS v letu 2025.

Preglednica 3.10.1: Realizirane investicije v okviru JSRGB-KIS: vrsta opreme, uporabnik in namen uporabe v letu 2025

Tip opreme	Vrsta opreme	Uporabnik	Namen uporabe
LAB	Zamrzovalna omara	JSRGB-KIS: zbirke krmnih rastlin, vrtnin; JSRGB-BF: zbirka žit	Dolgoročno hranjenje RGV, ki se ohranjajo v obliki semena
POL	Zavarovan prostor (tunel/mrežnik)	JSRGB-KIS: zbirke krmnih rastlin, vrtnin; JSRGB-BF: zbirka žit	Razmnoževanje RGV
LAB	Sušilnik za sušenje vzorcev	JSRGB-KIS: zbirke krmnih rastlin, vrtnin; naloge za spodbujanje ohranjanja lokalnih sort, JSRGB-BF: zbirka žit	Sušenje RGV
LAB	Rastna komora za tkivne kulture	JSRGB-KIS: zbirke krompirja, vrtnin, naloge za spodbujanje ohranjanja lokalnih sort	Razmnoževanje in ohranjanje RGV <i>in vitro</i>
LAB	Klima naprava	JSRGB-KIS: JSRGB-KIS: zbirke krmnih rastlin, vrtnin; JSRGB-BF: zbirka žit	Ohranjanje/regulacija temperature v prostoru, kjer se nahajajo zamrzovalne omare
LAB	Aparat za vakumiranje	JSRGB-KIS: zbirke KIS, ki se ohranjajo v obliki semen	Priprava za hrambo RGV

LAB	Prenosna skrinja (-20°C)	JSRGB-KIS: zbirke KIS, ki se ohranjajo v obliki semen	Prenos vzorcev RGV
POL	Razširitev nasada vinske trte	JSRGB-KIS: zbirka vinske trte FKBV	Ohranjanje GV vinske trte
LAB	Sofinanciranje preureditve laboratorija za rastlinsko biotehnologijo	JSRGB-KIS: zbirka hmelja, JSRGB-BF: zbirka ZAR	Razmnoževanje, ohranjanje in vrednotenje RGV

4 LETNO FINANČNO POROČILO**4.1 Obrazložitev porabe sredstev**

Sredstva JSRGB-KIS so bila porabljen v skladu s Programom dela in finančnim načrtom za leto 2025 in so bila natančno prikazana v 4 delnih poročilih (za obdobja: 1. 1. - 31. 3. 2025, 1. 4. - 30. 6. 2025, 1. 7. - 15.11. 2025, 16. 11. - 31. 12. 2025).

4.2 Obseg in časovni raspored izvedenih nalog po strokovnih in tehničnih sodelavcih

Obseg in časovni raspored izvedenih nalog JSRGB-KIS v letu 2025 po strokovnih in tehničnih sodelavcih so podrobno prikazani v štirih delnih poročilih za zgoraj navedena obdobja.

4.3 Razdelitev nastalih materialnih in posrednih stroškov (za vsakega posameznega izvajalca)

Razdelitev stroškov dela, materialnih in posrednih stroškov za JSRGB-KIS v letu 2025 je prikazana v preglednici 4.3.1, razdelitev stroškov za posameznega izvajalca/podizvajalca pa je prikazana v preglednicah 4.3.2 – 4.3.5.

Preglednica 4.3.1: Rekapitulacija stroškov za JSRGB-KIS od 1. 1. do 31. 12. 2025.

Vrste stroškov	PP 142910 (EUR)	KONTO	Stroški skupaj (EUR)
Stroški dela	190.604,08	413300 – plače in drugi izdatki zaposlenih	166.666,27
		413301 – prispevki in davki delodajalca	21.707,28
		413310 – kolektivno dodatno prostovoljno zavar.	2.230,53
Materialni stroški	63.533,92	413302 – izdatki za blago in storitve – posredni stroški	63.533,92
S K U P A J:	254.138,00		254.138,00
Investicijski transferi	57.849,00	4323 - investicijski transferi javnim zavodom	57.849,00
S K U P A J:	311.987,00		311.987,00

Preglednica 4.3.2: Rekapitulacija stroškov za JSRGB-KIS: izvajalec KIS od 1. 1. do 31. 12. 2025.

Vrste stroškov	PP 142910 (EUR)	KONTO	Stroški skupaj (EUR)
Stroški dela	148.104,50	413300 – plače in drugi izdatki zaposlenih	130.101,59
		413301 – prispevki in davki delodajalca	16.194,18
		413310 – kolektivno dodatno prostovoljno zavar.	1.808,73
Materialni stroški	49.367,50	413302 – izdatki za blago in storitve – posredni stroški	19.746,70 29.620,80
S K U P A J:	197.472,00		197.472,00
Investicijski transferi	52.000,00	4323 - investicijski transferi javnim zavodom	
S K U P A J:	249.472,00		249.472,00

Preglednica 4.3.3: Rekapitulacija stroškov za JSRGB-KIS: podizvajalec BF od 1. 1. do 31. 12. 2025.

Vrste stroškov	PP 142910 (EUR)	KONTO	Stroški skupaj (EUR)
Stroški dela	12.075,00	413300 – plače in drugi izdatki zaposlenih 413301 – prispevki in davki delodajalca 413310 – kolektivno dodatno prostovoljno zavar.	10.384,50 1.569,75 120,75
Materialni stroški	4.025,00	413302 – izdatki za blago in storitve – posredni stroški	1.835,40 2.189,60
S K U P A J:	16.100,00		16.100,00

Preglednica 4.3.4: Rekapitulacija stroškov za JSRGB-KIS: podizvajalec IHPS od 1. 1. do 31. 12. 2025.

Vrste stroškov	PP 142910 (EUR)	KONTO	Stroški skupaj (EUR)
Stroški dela	24.359,33	413300 – plače in drugi izdatki zaposlenih 413301 – prispevki in davki delodajalca 413310 – kolektivno dodatno prostovoljno zavar.	20.966,80 3.091,48 301,05
Materialni stroški	8.119,67	413302 – izdatki za blago in storitve – posredni stroški	4.465,86 3.653,81
S K U P A J:	32.479,00		32.479,00
Investicijski transferi	4.849,00	4323 - investicijski transferi javnim zavodom	4.849,00
S K U P A J:	37.328,00		37.328,00

Preglednica 4.3.5: Rekapitulacija stroškov za JSRGB-KIS: podizvajalec FKBV od 1. 1. do 31. 12. 2025.

Vrste stroškov	PP 142910 (EUR)	KONTO	Stroški skupaj (EUR)
Stroški dela	6.065,25	413300 – plače in drugi izdatki zaposlenih 413301 – prispevki in davki delodajalca 413310 – kolektivno dodatno prostovoljno zavar.	5.213,38 851,87 0
Materialni stroški	2.021,75	413302 – izdatki za blago in storitve – posredni stroški	921,92 1099,83
S K U P A J:	8.087,00		8.087,00
Investicijski transferi	1.000,00	4323 - investicijski transferi javnim zavodom	1.000,00
S K U P A J:	9.087,00		9.087,00

4.4 Razdelitev nastalih investicijskih sredstev

Skupna vrednost investicijskih sredstev za leto 2025 je znašala 57.849,00 EUR. Investicijska sredstva so bila porabljena v okviru programa KIS (preglednica 4.3.2).

V Preglednici 4.4.1 so prikazane investicije, ki so bile v okviru plana investicij JSRGB-KIS načrtovane in realizirane v letu 2025.

Preglednica 4.4.1: Realizirane investicije v okviru JSRGB-KIS: vrsta opreme, uporabnik in namen uporabe

Tip opreme	Vrsta opreme	Uporabnik	Vrednost investicije (EUR)	Financiranje JSRGB-KIS (EUR)	Sofinanciranje iz drugih virov (EUR)*	Realizacija v obdobju poročanja (EUR)
LAB	Zamrzovalna omara	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: Ljubljana	2.497,65	2.497,65	/	2.497,65
POL	Zavarovan prostor (tunel/mrežnik)	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: OIRPZ IC Jablje	17.779,18	13.318,75	4.460,43	13.318,75
LAB	Sušilnik za sušenje vzorcev	JSRGB-KIS: zbirke krmnih rastlin, vrtnin; naloge za spodbujanje ohranjanja lokalnih sort; JSRGB-BF: zbirka žit	18.491,85	18.491,85	/	18.491,85
LAB	Klima naprava	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: Ljubljana	4.302,33	3.408,30	894,03	3.408,30
LAB	Rastna komora za tkivne kulture	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: Ljubljana	18.859,10	13.499,35	5.359,10	13.499,35
LAB	Aparat za vakumiranje	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: OIRPZ IC Jablje	154,15	154,15	/	154,15
LAB	Prenosna skrinja (-20 °C)	JSRGB-KIS: KIS-ORP; Lokacija: OIRPZ IC Jablje	629,95	629,95	/	629,95
POL	Razširitev nasada vinske trte	JSRGB-KIS: FKBV Maribor	1.000,00	1.000,00	/	1.000,00
LAB	Preureditev laboratorija za rastlinsko biotehnologijo (pipeta, pametni sterilizator, vakumirni pakirni stroj, sterilizator za orodje in inkubator)	JSRGB-KIS: IHPS Žalec	5.023,67	4.849,00	174,67	4.849,00
Skupaj			68.737,88	57.849,00	10.888,23	57.849,00

*Lastna dejavnost je tržna dejavnost v skladu s Pravilnikom o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08, 99/09 – ZIPRS1011, 3/13, 81/16, 11/22, 96/22, 105/22 – ZZNŠPP in 149/22).

4.5 Skupna vrednost izvedenih nalog

Skupna vrednost izvedenih nalog JSRGB-KIS za leto 2025 je znašala 311.987,00 EUR.